

AS SAARTE LIINID
Majandusaasta aruanne

Majandusaasta algus:	01.01.2016
Majandusaasta lõpp:	31.12.2016
Ärinimi:	AS SAARTE LIINID
Registrikood	10216057
Aadress:	Rohu 5, Kuressaare, 93819
Telefon:	+372 453 0140
Faks:	+372 453 0149
Elektronposti aadress:	info@saarteliinid.ee
Interneti kodulehekülg:	www.saarteliinid.ee
Põhitegevusalad:	Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused (EMTAK 52221)

SISUKORD

2016. AASTA TEGEVUSARUANNE	1
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	23
Finantsseisundi aruanne.....	23
Koondkasumiaruanne.....	24
Rahavoogude aruanne	25
Omakapitali muutuste aruanne	25
Raamatupidamise aastaaruande lisad	27
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused	27
Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid	32
Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt ..	39
Lisa 4 Nõuded ja ettemaksed.....	42
Lisa 5 Varud.....	42
Lisa 6 Materiaalne põhivara.....	43
Lisa 7 Immateriaalne põhivara.....	45
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	45
Lisa 9 Laenukohustused	46
Lisa 10 Sihtfinantseerimine.....	46
Lisa 11 Omakapital.....	47
Lisa 12 Maksuvõlad.....	47
Lisa 13 Rendid	48
Lisa 14 Müügitulu.....	49
Lisa 15 Tulu sihtfinantseerimisest.....	50
Lisa 16 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused.....	50
Lisa 17 Finantstulud- ja kulud	52
Lisa 18 Laenude tagatised ja panditud varad	52
Lisa 19 Tehingud ja saldod seotud osapooltega	52
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	54
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK.....	56

2016. AASTA TEGEVUSARUANNE

1. ETTEVÖTTE ÜLDTUTVUSTUS

AS Saarte Liinid on riigile kuuluv äriühing, mis asutati 1994. aastal haldusterritoriaalselt oluliste riigi- ja munitsipaalasadamate haldamiseks Eestis. Ettevõtte tegutseb eraõigusliku äriühinguna oma põhikirja, äriseadustiku ja teiste kehtivate õigusaktide alusel. Aktsiaseltsi ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik, keda esindab majandus- ja taristuminister.

AS Saarte Liinid põhiülesandeks on regionaalsete sadamate haldamine ja arendamine, eelkõige liinilaevaühenduste pidamise võimaluste kindlustamine mandri ja asustatud saarte vahel. Ettevõtte tegevuse laiemaks eesmärgiks on laevade, reisijate, sõidukite ning kauba liikumise ohutu, kvaliteetne ja otstarbekaim korraldamine ettevõtte poolt hallatavates sadamates. Samas on oluline märkida, et regionaalsete sadamate arendamisel ei saa alati lähtuda ainult otsestest majanduslikest huvidest ning efektiivsusnäitajatest, avaliku huvi teenustega seotud sadamate tegevuse kavandamisel tuleb tihti põhineda laiematel kaalutusotsustel.

AS Saarte Liinid on sadamate arvult Eesti suurim sadamapidaja. Enamus ettevõtte poolt hallatavatest sadamatest asub seejuures rannikumeres ning madalad veeolud, liikuvad setted ja vahelduv ilmastik loovad iga sadama asukohale oma eripära ning tehnilised nõudmised.

AS Saarte Liinid on üldjuhul sadamate maa ja infrastruktuuri omanik või kasutab sadamaid pikaajaliste hoonestusõiguse lepingute alusel. Sadama pidajana ehitatakse taristu valmis kuni kaide, rampide, ootealade, laoplatside ja laadimisvõimalusteni. Samas osutab AS Saarte Liinid ise ka sadamateenuseid, kuna regionaalsete sadamate asukohad on seni välistanud stividorettevõtjate pikaajalise huvi. Äriühingu põhilisteks klientideks on parv- ja liinilaevadega sadamatevahelist reisijatevedu korraldavad operaatoretttevõtted, sadamate kaudu veetavate kaupade omanikud ja laevaagendid.

Ettevõtte koostab igaks majandusaastaks põhitegevusest laekuvate vahenditega kaetava eelarve. Eelarve põhjal koostatakse eraldi investeeringute ja soetuste kava, mille maht ja objektid sõltuvad aasta jooksul teenitud omavahenditest, riigieelarvest ja Euroopa Liidu struktuurifondidest eraldatud sihtfinantseeringutest, vajadusel kasutatakse investeeringute teostamisel ka erinevaid laenukooteid. Kuna oluline osa AS Saarte Liinid poolt teostatavatest investeeringutest ja soetustest kaetakse sihtfinantseeritud vahendite arvelt, ei kuulu ettevõtte riigi äriühinguna dividendimaksjate hulka.

Majandusaasta lõpuks kuulus AS Saarte Liinid koosseisu 17 sadamat: Kuivastu, Roomassaare, Triigi, Abruka ja Ringsu Saare maakonnas; Heltermaa ja Sõru Hiiu maakonnas; Rohuküla, Sviby ja Virtsu Lääne maakonnas; Kihnu, Munalaid ja Manilaid Pärnu maakonnas; Piirissaare ja Laaksaare Tartu maakonnas ning Naissaare Harju maakonnas. Vastavalt ainuaktsionäri otsusele alustati möödunud aastal toimingutega Vilsandi saare laevaühenduse tagamiseks ning sellega seoses soetas AS Saarte Liinid Saare maakonnas asuva Papissaare sadama. Vilsandi ühenduse teine, saarel asuv Vikati sadam, antakse riigile kuuluva varana AS Saarte Liinid koosseisu 2017. aasta alguses. Lisaks sadamatele kuuluvad äriühingu struktuuriüksuste hulka ujuvsüvendaja Watermaster ja töölaev Panda.

Tulenevalt tegevusvaldkonna spetsiifikast ei konkureeri AS Saarte Liinid sadamapidajana reisijateveol rahvusvahelist liiklust teenindavate sadamatega vastutades eelkõige tingimuste loomise eest laevaühenduste pidamiseks Eesti asustatud saartega nii Väinamere kui Peipsi järve sadamates. Avalikku liinivedu teostavad parv- ja liinilaevad tegid 2016. aastal ettevõtte sadamate kaudu kokku 27 987 reisi, liinidel teenindati 2 275 223 reisijat ja 932 309 sõidukit. Sarnaselt ei konkureeri AS Saarte Liinid rahvusvahelist transiitkaupade voogu teenindavate Läänemere maade sadamatega ka kaubavedude osas. Äriühingu poolt hallatavad sadamad paiknevad põhilistest raudtee- ja maanteetranspordi magistraalidest kaugel ning on olulised eelkõige regionaalse ettevõtluse seisukohalt.

Põhilised teenindati 2016. aastal Lääne-Eesti ja saarte ettevõtjate kaubavoogusid, mis moodustavad olulise osa kogu piirkonna ekspordist. AS Saarte Liinid osaleb ise aktiivselt äriühingu sadamate kaubaveovõimaluste tutvustamisel ja pakkumisel konkureerides samas piirkonnas asuvate sadamatega Eestis ja Lätis. 2016. aastal veeti AS Saarte Liinid sadamate kaudu 806 653 tonni kaupu, sealhulgas eksporditi 752 331 tonni erinevaid kaupu, imporditi 47 252 tonni puistekaupu ning võeti vastu kokku 7 070 tonni meresaadusi.

2. MAJANDUSKESKKOND

Eesti majanduse seotus maailmamajandusega loob seal valitseva ebakindluse tõttu skeptilise fooni ka siinsele hetkeolukorrale ja lähituleviku arenguväljavaadetele. Eesti Panga majandusprognoosi andmetel on täpselt sarnases olukorras ka Eesti peamised kaubanduspartnerid Rootsi, Soome, Läti ja Leedu, kelle 2016. aasta majanduskasvu näitajaid survestab enim Brexiti laiem mõju Euroopa majandusruumis. Suurbritannia ei ole otseselt küll nimetatud riikide kõige olulisem majanduspartner, kuid on Euroopa Liidu jaoks tervikuna väga suure mõjuga. Eesti majanduse jaoks on määravaks faktoriks nii euroala stabiilsus kui kaubanduspartnerite välisnõudluse tase. Soome majandus on küll taastumas, kuid selle kasvutempo jääb lähiaastatel kindlasti aeglaseks. Samas on muutumas ka senine positiivsem olukord Rootsis, kus viimastel aastatel üle 3 % küündinud majanduskasv aeglustub.

Venemaa majandus on sanktsioonidega mõnevõrra kohandunud ning majanduslangus peatunud, sealse keskpanga hinnangul või lähiajal oodata isegi minimaalset majanduskasvu. Venemaaga olulisel määral seotud Läti ja Leedu majanduse väljavaateid on ka seetõttu stabiilsemad, mõlemas riigis jääb majanduskasv eeldatavalt 2%-3% vahemikku.

Vaatamata nafta hinna mõningasele tõusule möödunud aruandeaasta teises pooles võib siiski öelda, et toormete hinnad püsivad endiselt madalal ja maailmamajanduse kasvuväljavaated on 2016. ja 2017. aastatel pigem skeptilised ja vaoshoitud. Lisaks peab endiselt silmas pidama, et jätkuvad sõjalised konfliktid Ukrainas ja Lähis-Idas on kindlasti Euroopa majanduskeskkonda destabiliseerivad faktorid, mille eskaleerumisel tuleb ümber hinnata kõik varasemad majandusarengu prognoosid. Pagulaskriis on 2016. aasta lõpuks küll mõnevõrra rahunenud, kuid samal ajal tõid täiendavaid küsimusi rahvusvahelise koostöö ja sealhulgas just majanduskoostöö tuleviku osas nii Brexit kui USA presidendivalimised. Alanud 2017. aastal loetakse rahvusvaheliste suhete ja turgude tuleviku osas märgiliseks Prantsusmaal ja Saksamaal toimuvad valimised.

Eesti majandust iseloomustas aasta vältel aeglane, kuid stabiilne kasv. Sisemajanduse kogutoodang kasvas 2016. aastal 1,0%, moodustades jooksevhindades kokku 20,7 miljardit eurot. SKP kasvu puhul andis kolmeaastase vaheaja järel oma panuse siseriiklike investeeringute kasv. 2016. aastal kasvasid ettevõtete investeeringud esialgsetel hinnangutel 1,9% ning 2017. aastal eeldatakse seoses Euroopa Liidu eesistumise üleandmisega Eestile ka avaliku sektori investeeringute kasvu. Koos investeeringute kasvuga võib kindlasti eeldada ka pangalaenude kogumahu kasvu, mida toetab jätkuvalt soodne üldine intresside madal tase.

Sarnaselt investeeringute kasvule tõusid võrreldes eelneva, 2015. aastaga kolmeaastase vaheaja järel ka 2016. aastal ekspordi ja impordi mahud, mõlemad seejuures ligi 3%. Kaupade väljaveomahu kasvu vedasid kindlad kaubagrupid, eelkõige elektri- ja sideseadmed, puidutooted. Teenuste ekspordi kasv tulenes eelkõige turismi- ja reisieenuste mahtude kasvust, millele lisandusid mitmesuguste äriteenuste eksporditulud.

Tervikuna tuleb aga tõdeda, et Eesti majanduse kasvuvõime on viimase kümne aastaga märkimisväärselt vähenenud ja majanduskasv ei jõua ka lähiaastatel endisele tasemele. Seda põhjustavad eelkõige rahvastiku vananemine, mis vähendab tööjõupakkumist, madalam investeerimismäär ning aeglane kogutootlikkuse kasv. Eesti ja Euroopa rikkamate riikide vahelise tehnoloogilise taseme vahe vähenemine on teinud uute tehnoloogiate kasutuselevõtu keerulisemaks, mis omakorda takistab

tootlikuse kiiremat kasvu. Majanduskasvu tugevdakski just siinse palga ja tootlikkuse lõhe vähenemine, mis omakorda võimaldaks taastuda ettevõtete kasumlikkusel ja investeringutel. Osaliselt eelpool kirjeldatud põhjustel toimus Eestis 2016. aasta lõpus ka valitsuskoalitsiooni koosseisu muutus. Uue valitsuse majanduspoliitikat mõjutavad ettepanekud ja seadusemuudatused jõustuvad varasemalt 2018. aastal ning nende mõju hindamine oleks käesolevas ülevaates ennatlik.

Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga koostatud majandusprognooside kohaselt oodatakse 2017. aastal maailmamajanduse kasvuväljavaadete järkjärgulist paranemist ning seeläbi ka kaubanduspartnerite kiiremat majanduskasvu ja impordinõudluse tugevnemist. Ekspordi kasv kiireneb sarnases tempos välisnõudlusega, ulatudes 2017. aastal 3,5%ni ning 2018. aastal 4,0%ni. Impordi kasv kujuneb sel aastal ekspordiga võrreldes tunduvalt kiiremaks, kuna viimased kaks aastat vähenenud investeerimisaktiivsus hakkab taastuma. Samas on aastaaruande koostamisel kohane märkida, et käesolevat prognoosi võib muuta eelpool viidatud uue valitsuskoalitsiooni plaanide elluviimine. Seni avaldatud meetmete põhjal hinnates on tõenäoline, et valitsuse eelarvepoliitika kujuneb järgnevatel aastatel ekspansiivsemaks ja avaldab kindlasti mõju ka majandusele tervikuna.

Nii sise- kui ka väliskeskkonna majandusolud on prognoosiperioodil hinnakasvuks soodsamad kui sel aastal. Ligi kaks aastat kestnud deflatsioon lõppes tänavu, kuid aasta keskmine hinnakasv jääb nulli lähedusse. 2017. aastal kiireneb inflatsioon 2,8%ni ning selle taga on peamiselt energiakaupade kõrgem hinnatase. Märkimisväärse osa hinnakasvust põhjustavad prognoosiperioodil tõenäoliselt ka kõrgemad maksumäärad. Tervikuna on inflatsiooni mõningane kiirenemine positiivne kuna madala inflatsioonimäära ootus soosib säästmist, aga pärsib investeerimist. Liiga aeglane hinnakasv on kahjulik ettevõtetele, sest see suurendab nende reaalselt võlakooormust ja vähendab kasumeid, aga halvendab ka riigi eelarvetasakaalu. Eesti pikemaajaline prognoos, mis põhineb majandusanalüütikute inflatsiooniprognosidel, püsib 2% lähedal.

AS Saarte Liinid tegevuse eripärast tulenevalt mõjutavad valdkonniti ettevõtte majandustulemusi pea kõik eelpool kirjeldatud faktorid. Kaubaveo teenindamisel on äriühingu suurimaks mõjutajaks loodusliku toorme hinnad ja nõudlus Põhja-Euroopas. Reisijateveo mahtude puhul tuleb arvestada Eesti siseturu seisundiga, inimeste reaalse ostujõu ja autokütuse hinnatasemega. Hooajaliselt mõjutavad reisijateveo näitajaid välituristide lähteriikide majandusolukord ja arengutrendid. Lisaks on AS Saarte Liinid põhiliste koostööpartneritega sõlmitud lepingud olulistes mahtudes seotud THI keskmise muutuse määraga ja mõjutavad otseselt äriühingu prognoositavate tulude mahtu.

Kaubavoogudest teenindab AS Saarte Liinid üldjuhul selliseid veoseliike, mille sihtturud asuvad Skandinaavia riikides, Saksamaal ja Hollandis. Põhiliste kaubaliikidena eksporditakse äriühingu sadamate kaudu jätkuvalt paekivikillustikku, puitu ja turvast. Killustiku ja turba veomahud sõltuvad väetisetööstuse toorainena eelkõige Saksamaa ja Hollandi vastava tootmissektori trendidest, kuid samas on tegemist konkurentsile avatud turuga, mis toob kaasa sõltuvuse antud toormeliigi hindadest ja pakkumisest piirkonnas. Eksporditava ümarpuidu ja puiduhakke turg on osutunud samuti väga hinnatundlikuks, Skandinaavia ettevõtete kõrval konkureeritakse turuosa pärast ka Venemaa, Läti ja Leedu tarnijatega. Eesti kaubasaatjatele ebasoodne madal hinnatase püsis ka 2016. aastal ning ümarpuidu ekspordi maht langes samale tasemele 2012. aastaga. Lisaks turusituatsioonile sõltutakse loodusliku toorme, eelkõige turba ja ümarpuidu puhul hooajaliselt ka selle varumiseks sobivatest ilmastikutingimustest ning loodusvarade kasutamiseks kehtestatud riiklikest regulatsioonidest.

Reisijatevedu AS Saarte Liinid poolt hallatavate sadamate kaudu baseerub põhiosas aastaringsest toimivatel siseriiklikel laevaliinidel. AS Saarte Liinid reisijatevedu erinevalt kaubaveost ise ei korralda ning ülevedude tingimuste ja kvaliteedi eest vastutavad avaliku hankemenetluse käigus riigi poolt valitud operaatorettevõtjad. Põhilisteks laevaliine kasutavateks klientideks on Eesti elanikud ja ettevõtted, kelle potentsiaalseid otsuseid teenuste kasutamisel mõjutavad enim sisemajanduse olukord ja individuaalne ostujõud. Peamiste faktoritena mõjutavad reisijate ja sõidukite veomahtusid vedelkütuse hind, reaalsel palga suurus ning selle muutumine võrreldes elukallidusega.

Viimastel aastatel püsinud madalad kütusehinnad on võrreldes reisijate koguarvuga toonud kaasa üleveetavate sõidukite arvu suhteliselt kiirema kasvu. Lisaks suurendavad autotranspordi osakaalu ettevõtluse arengutrendid saartel - vedude mahtu tõstab olulisel määral kohalik klastripõhine tootmine väikelaevaehituses ja toiduainetetööstuses ning sellega seotud logistika, tootmisele lisandub ka metsa- ja põllumajandusliku toorme väljavedu saartelt.

Majanduskeskkonna välismõjurid on reisijateveo puhul olulised sesoonselt suveperioodil, kui laevaliinidel kasvab välisriikidest pärit reisijate ja sõidukite arv. Oluline osa välisreisijatest saabub siia samuti naaberriikidest, eelkõige Soomest, Lätist ja Venemaalt ning sarnaselt siseriiklikule kliendile sõltuvad nende tarbimisotsused individuaalsest ostujõust ja päritoluriigi majanduse seisundist. Lisafaktorina tuleb arvestada riikidevaheliste poliitiliste suhete olukorraga.

2016. aasta majanduskeskkond võimaldas ettevõttel saavutada püstitatud müügieesmärgid reisi-, kala- ja muude laevade teenindamisel, kuid tõi tagasilöögi liinilaevade osas. Peamiseks põhjuseks sai siin liinioperaatori vahetus Rohuküla-Heltermaa ja Virtsu-Kuivastu liinidel ja liinilaevade vahetusega kaasnenud tõrked ühenduse pidamisel. Probleeme süvendasid sügisel ka erakordselt madalad mereveetasemed Rohuküla-Heltermaa liinil, mis võimaldasid sõita ainult väikestel vanemat tüüpi parvlaevadel. Kokkuvõttel tõi see kavandatud reisijateveo mahtude mõõduka kasvu asemel kaasa kasvu peatumise Virtsu-Kuivastu liinil ja reisijate arvu vähenemise Rohuküla-Heltermaa liinil. Enim probleeme oli aruandeaastal siiski kaubavedudele seatud tulemuseesmärkide saavutamisel, mida mõjutasid oluliselt ümar- ja hakkepuidu hindade jätkuvalt madal tase ning üldine ebastabiilsus rahvusvahelistel turgudel. Samuti jäid kavandatud töömahud täitmata ujuvsüvendajal Watermaster, seda eelkõige eelarvestamisel aluseks võetud objektide edasilükkumise või seal toimunud tehnoloogiliste muudatuste tõttu. Teist aastat järjest ületas aga oma seniseid parimaid tegevustulemusi töölaev Panda, seda põhiliselt uutele koostööpartneritele pakutud pukseerimisteenuste arvelt.

2.1. Konkurentsiasend

2.1.1. Kaubavedu

Läänemere idakalda suuremate sadamate summaarne kaubakäive on viimastel aastatel olnud küllalt stabiilne ja moodustab hinnanguliselt kokku 450-500 miljonit tonni aastas. 2016. aasta seisuga võib öelda, et Venemaa on sisuliselt lõpetanud nii Ust-Luga, Vössotski kui Primorski sadamate väljaehitamise ning saab keskenduda kaubavoogude suunamisele senistest transiitriikidest oma sadamatesse. Peterburi regiooni tihe konkurents Läti, Leedu ja Soome sadamatega on Eesti osatähtsust piirkonna meretranspordis viimastel aastatel järk-järgult vähendanud. Eesti sadamate osatähtsus regiooni kaubavahetuses tervikuna on langenud 7 %-ni.

Nagu eelpool märgitud, siis on regiooni kaubavahetuse maht pigem stabiilne ning meretranspordi võimalike kasvueeldusi pärsib endiselt üldine konfliktne majanduspoliitiline olukord ja rahvusvahelise kaubavahetuse mahtude vähenemine. Majanduskriisi läbinud Soome sadamatel õnnestus 2016. aastal taastada paari aasta tagune veomaht (+6,7% võrreldes 2015. aastaga), samuti kasvasid Leedu sadamate kaubaveod (+7,8%). Seevastu seni Läänemere regioonis kasvu vedanud Venemaa sadamate tulemused jäid pigem tagasihoidlikuks jõudes aasta kokkuvõttes väikese tõusuni (+2,5%). Kasv toimus Ust-Luga (+6,2%) ja Primorski (+8,1%) sadamates, kuid samas vähenesid veomahud Vössotski (-2,2%), Peterburi (-5,6%), Kaliningradi (-7,8%) ja Viiburi (-11,6%) kaudu.

Riikide võrdluses jäidki suurimateks kaotajateks Läti (-9,3%) ning ja Eesti (-3,4%). Balti riikide võrdluses oli 2016. aastal sadamates teenindatud kaubamaht suurim Lätis - kokku ligi 63,1 miljonit tonni, järgnes Leedu ligi 49,3 miljoni ja Eesti 34,2 miljoni tonniga. Seejuures on 2016. aastal Eesti sadamate kaudu toimunud kaubaveo mahud viimase paarikümne aasta kõige madalamal tasemel. Eelmisel aastal lastiti Eesti sadamates laevadele 23,5 miljonit tonni kaupa ja lossiti 11,5 miljonit kaupa. Jätkus mõned aastad tagasi alanud trend, kus lastimine ehk väljavedu väheneb (-8%) ja lossimine ehk sissevedu kasvab (+7%).

Kaupade lastimine Eesti sadamates on otseses sõltuvuses raudteel veetavate transiitkaupade mahuga. Kui transiidimahud vähenevad, vähenevad ka sadamate tegevusmahud. Sadamates lastitigi peamiselt vedelaid rafineeritud naftatooteid (ligi pool lastitud mahust), lämmastiku ühendeid ja väetisi (v.a looduslikud väetised), metsandus- ja metsavarumistooted ning koos transporditavaid kaupu. Lossiti enim samuti vedelaid rafineeritud naftatooteid (üle kolmandiku lossitud kaubast), koos transporditavaid kaupu ning kaevandus- ja karjääritooteid.

Tabel 1. Kaubavedu Eesti sadamate kaudu 2015 ja 2016 aastatel (tuhandetes tonnides)

sadama pidaja	2015	2016	muutus tonnides	muutuse %	osatähtsus 2015 %	osatähtsus 2016 %
AS Tallinna Sadam	22 430	20 120	-2 310	-10,30%	61,97%	57,54%
sh Paldiski lõunasadam	4 492	4 276	-216	-4,81%	12,41%	12,23%
AS Sillamäe Sadam	5 260	6 320	1 060	20,15%	14,53%	18,08%
Paldiski Põhjasadam	2 300	2 500	200	8,70%	6,35%	7,15%
AS Pärnu Sadam	1 800	1 914	114	6,33%	4,97%	5,47%
Kunda Sadam	1 420	1 490	70	4,93%	3,92%	4,26%
AS Tallinna Bekkeri Sadam	950	860	-90	-9,47%	2,62%	2,46%
AS Saarte Liinid	911	786	-125	-13,72%	2,52%	2,25%
Vene-Balti Sadam	780	680	-100	-12,82%	2,16%	1,95%
AS Miiduranna Sadam	280	210	-70	-25,00%	0,77%	0,60%
Lehtma Sadam	63	60	-3	-4,76%	0,17%	0,17%
Kokku	36 194	34 940	-1 254	-3,46%	100,00%	100,00%

Eesti sadamates teenindatud kaupade mahust moodustab AS Saarte Liinid sadamate kaubamaht 2,25%. Võrreldes eelneva aastaga olid 2016. aasta sadamate tulemused kaubavedude teenindamisel oluliselt halvemad, kusjuures vedude mahud langesid kõigis ettevõtte poolt hallatavates suuremates sadamates välja arvatud Heltermaal. Kaubavedude puhul on AS Saarte Liinid põhikonkurentideks endiselt Pärnu ja Paldiski sadamad. Saartel paiknevatest sadamatest on AS Saarte Liinid olulisimaks konkurendiks Hiiumaal asuv Lehtma sadam. Saare maakonnas on piirangutega tehnilised võimalused kaubaveoks olemas ka Saaremaa sadamas ja Mõntu sadamas, kuid regulaarset kaubavedu 2016. aastal kummaski nimetatud sadamatest ei toimunud. AS Saarte Liinid kaubavedude mahu langus 786 tuhande tonnini tulenes 2016. aastal praktiliselt kahest kaubagrupidist – ümarpuidu ja dolomiidikillustiku väljaveo vähenemisest seoses nõudluse vähenemise ja sellest tingitud madalate hinnatasemetega sihtturgudel.

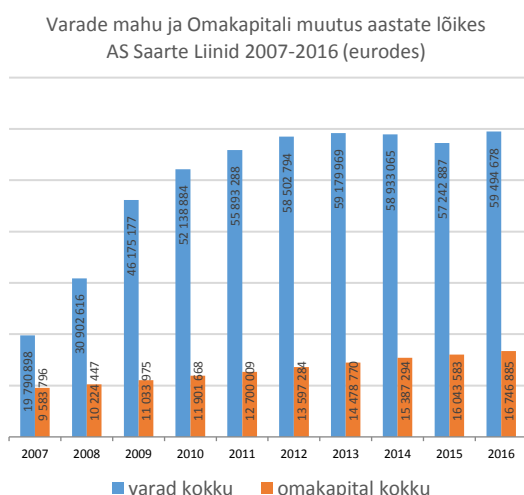
2.1.2. Reisijate vedu

Reisijate teenindamisel rahvusvahelistel laevaliinidel on Eesti sadamate konkurentsiasend kaubaveost erinev, kuna transiitliikluse osakaal on reisijate teenindamisel väike ja sadamatesse saabutakse pigem kui sihtkohta. Sama kehtib üldjuhul ka piirkonna tähtsamate sadamate kohta Soomes, Rootsis, Venemaal ja Lätis. Kuna regionaalsetest sadamatest lähtuvaid reisilaevade liine käesoleva ajal Eesti ei ole, siis on AS Tallinna Sadam sisuliselt turgu domineeriv ettevõtte, teenindades praktiliselt kõiki Eesti rahvusvahelisi reisilaevaühendusi. 2016. aastal jõuti seejuures rekordtasemele ning ettevõtte sadamaid läbis 10,173 miljonit reisijat, aastaga kasvas reisijate arv 0,380 miljoni inimese ehk 3,9% võrra.

Sarnaselt AS Tallinna Sadam positsioonile rahvusvahelise reisijateveo teenindamisel sadamates on AS Saarte Liinid jätkuvalt turgu valdav ettevõtte siseriiklikel laevaliinidel korraldatava reisijateveo osas. Seejuures täidab AS Saarte Liinid sisuliselt riiklikku tellimust ühendustingimuste tagamiseks avalikuks reisijateveoks parv- ja liinilaevadega ning ettevõtte puuduvad antud valdkonnas reaalsed konkurendid. 2016. aastal läbis AS Saarte Liinid sadamaid 2,275 miljonit reisijat ning aastaga vähenes reisijate arv marginaalselt 0,009 miljoni inimese ehk 0,4% võrra. Viimasel paaril aastal toimunud mõõduka kasvutendentsi peatumise põhjused on eeldatavalt ajutised ning seotud operaatorettevõtjate ja liine teenindavate laevade vahetusega suurematel parvlaevaliinidel.

3. TEGEVUSTULEMUSED

AS Saarte Liinid läbis väga kiire kasvuperioodi aastatel 2007-2013. Kasvu aluseks said Euroopa Liidu struktuurfondidest ja riigieelarvelistest vahenditest rahastatud projektide raames tehtud suured investeeringud. Viidatud perioodil toimusid olulised muudatused äriühingu kohustuste ja varade vahekorras ning tulude ja kulude struktuuris. Tänapäevase seisuga on sihtfinantseeritud vahendite arvelt soetatud määrav osa AS Saarte Liinid põhivaradest ning sellest tulenevalt mõjutavad antud varagrupi muudatused olulisel määral perioodilise kulumi mahtu ning bilansis kohustusena kajastatud sihtfinantseeringute mahtu. Euroopa Liidu vahendite määrav osa investeeringute rahastamisel töi aastatel 2014-2015 kaasa investeeringute mahu ja varade kasvu languse kuna eelmisel perioodil kavandatud investeeringud said valmis ning uue perioodi projektid olid veel ettevalmistamisel.

2016. aastal teostati suurem osa investeeringutest taas Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahendite arvelt, mis tingis koos omavahendite kaasamisega ka varade ja kohustuste kasvu. Samas võib eeldada Euroopa Liidu rahastamisperioodi 2014-2020 projektide elluviimisel eelmisest kasvuperioodist väiksemaid muutusi varade ja kohustuste mahus, kuna struktuurifondide osa investeeringutes väheneb oluliselt. Sarnaselt varasematele aastatele reinvesteeri kogu aruandeaasta kasum jätkuvalt regionaalsete sadamate arendamisse ning äriühingu omakapital kasvas stabiilses tempos. Vastavalt ainuaktsionäri otsusele alustas AS Saarte Liinid 2016. aastal toiminguid Vilsandi saare ühenduste tagamiseks soetades põhivarana Papissaare sadama.

Vastavalt eelpool viidatud põhimõttele tugineb AS Saarte Liinid omakapitali kasv kasumil, mis reinvesteeriakse kokkuleppel omanikuga igal aastal täies mahus ettevõtte põhivarade parendamiseks. Omakapitali osatähtsus ettevõtte rahastamisel on kasvanud viimased viis aastat moodustades aruandeaasta lõpul 28,1 % äriühingu koguvaradest. Omavahendite kasv on oluline kuna Euroopa Liidu meetmete mahu vähenemisel tulevikus muutub omakapital ja selle osakaal koguvaradest põhiliseks aluseks äriühingu investeerimisvõimekusele ning laenuvõimele.

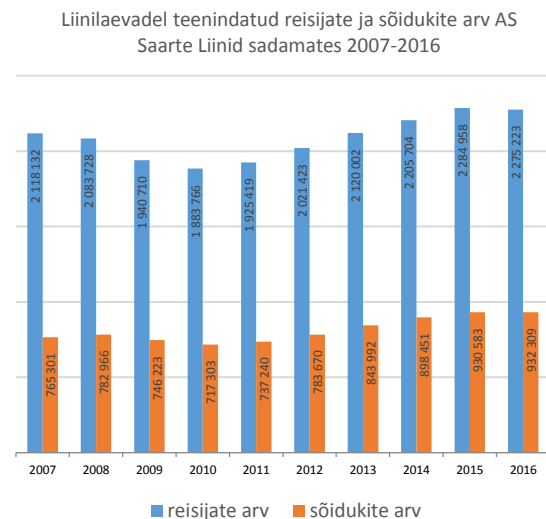
2016. aastal teostatud suurimad investeeringud tehti EL Ühtekuuluvusfondi projekti raames Triigi sadamarajatiste rekonstrueerimiseks. Tegemist on sadama ettevalmistamisega uue parvalaeva Soela saabumiseks Triigi-Sõru liinile 2017. aasta kevadel. Sama projekti raames alustati aruandeaastal ka töid Sõru sadamas ning jätkati eelmisel rahastamisperioodil pooleli jäänud investeeringuid Sviby sadamas. Suurimateks omavahendite arvelt teostatud investeeringuteks olid Kullimäe laoplatši ost ja väljaehitamine Roomassaare sadamas ning Papissaare sadama kinnistu soetamine Vilsandi saare ühenduse perspektiivseks arendamiseks. Olulise keskkonnakaitse objektina rekonstrueeriti eelmisel aastal koostöös Keskkonnainvesteeringute Keskusega Sõru sadama veepuhastusjaam. Seoses avalikku liinivedu teenindava operaatorettevõtja vahetumisega suursaarte liinidel tehti taastusremont Kuivastu, Virtsu, Rohuküla ja Heltermaa sadamahoonetes, samuti tuli osaliselt taastada sadamate akvatooriumite põhjakindlustusi, mis olid saanud erosioonikahjustusi eelmise vedaja laevade teenindamisel.

Majandustegevuse tulemused olid 2016. aastal AS Saarte Liinid seisukohalt rahuldava, reisijateveo teenindamisel suudeti keerulistes oludes säilitada senine teenuste maht, kuid kaubavedude osas toimus oluline tagasimine. Puidu väljaveo vähenemine viis aasta kokkuvõttes teenindatud kaubamahud sisuliselt tagasi 2012. aasta tasemele. Kavandatust väiksemaks jäi ka ujuvsüvendaja Watermaster tööde maht, kuid teistes kliendigruppides saavutati planeeritud tulemused.

3.1. Reisijate ja sõidukite arv teenindatud liinidel

AS Saarte Liinid sadamates teenindatakse erinevaid riigisiseseid laevaliine, olulisimaks on avaliku reisijateveoga tegelevad regulaarliinid. Aruandeaastal tagati AS Saarte Liinid sadamates kokku 12 regulaarliini toimimine. Ettevõtte sadamate kaudu peetakse ühendust Saaremaa, Hiiumaa, Muhu, Vormsi, Kihnu, Ruhnu, Abruca, Manilaiu ja Piirissaare saartega.

AS Saarte Liinid sadamaid läbinud liinilaevade reisijate arv vähenes 2016. aastal peale viis aastat kestnud kasvuperioodi - 9,7 tuhande reisija võrra ehk -0,4% kokku 2,275 miljoni reisijani aastas (2015. aastal teenindati 2,285 miljonit reisijat, liinireisijate arv kasvas aasta jooksul 79,3 tuhande inimese võrra ehk 3,6%). Reisijate arvu vähenemine oli küll marginaalne, kuid erines tulemusena aasta alguses prognoositud kuni 3% suurusest kasvust siiski märkimisväärselt. Reisijate kogumahu langus tulenes põhimahus suurematelt liinidelt: Heltermaa-Rohuküla liinil vähenes reisijate arv 2016. aastal -15,1 tuhande reisija võrra ehk -2,7%; Kuivastu-Virtsu liinil vähenes teenindatud reisijate arv 2016. aastal -4,1 tuhande reisija võrra ehk -0,3%.

Kahel põhiliinil veetud reisijate arv kokku moodustas aruandeaastal 91,4% kõigist AS Saarte Liinid sadamates teenindatud liinireisijatest, ülejäänud üheksal liinil teenindati 2016. aastal 8,6% reisijatest. 2015. aastal olid samad näitajad 91,9 % ja 8,1%. Reisijate koguarvu vähenemine on eeldatavalt ajutine ning tingitud kahest põhifaktorist – avalikku liinivedu teenindava operaatorettevõtja ja parvalaevade vahetumisest suurtel liinidel ning möödunud aasta sügisel valitsenud erakorraliselt madalatest veeoludest Heltermaa-Rohuküla liinil. 2017. aastal liinile saabuvad täiendavad parvalaevad toovad aga siin tõenäoliselt kaasa veomahtude kiire taastumise. Viimastel aastatel on siiski toimunud väiksemate saarte ühenduste osatähtsuse järjepidev kasv tegevustulemustes kuna sadamate kaasajastamine ja uute parvalaevade saabumine liinidele toovad kaasa üleveo kvaliteedi ja stabiilsuse kasvu. Osadel juhtudel on liiniveo mahu kasv olnud hüppeline ja tasandub teistel tasemetel. Näitena saab tuua Rohuküla-Sviby liini, kus 2016. aastal reisijate arv küll vähenes -3,9 tuhande inimese võrra ehk 6,0%, kuid oli aasta enne seda teinud uue parvalaevaga 8,8 tuhande reisija ehk 16,0% suuruse tõusu.

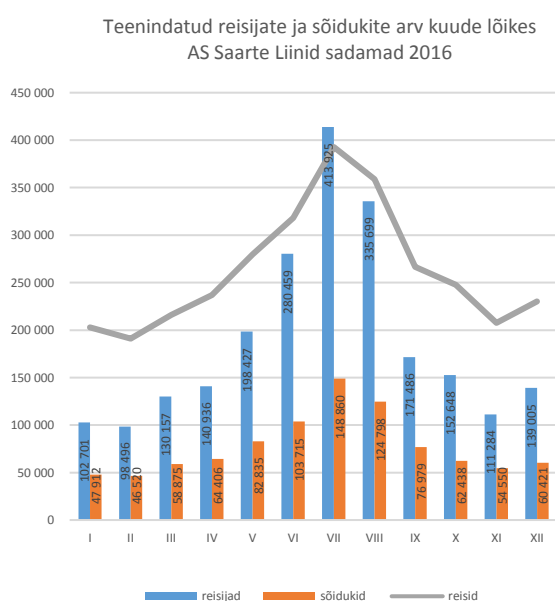
Suurima kasvu tegid aruandeaastal läbi Kihnu-Munalaiu liin, kus reisijate arv kasvas uue parvalaeva kasutuselevõtmisel 21,4 tuhande inimese võrra ehk 43,7 % ja Munilaiu-Manilaiu liin, kus kasv moodustas 0,8 tuhat reisijat ehk koguni 87,5%. Sadamate rekonstrueerimisel ja uute parvalaevade toomisel vaadatakse üldjuhul üle ka liinivedude põhimõtted ning ajaliselt pikemaid liine kasutatakse alternatiivide olemasolul vähem. Nii vähenes 2016. aastal reisijate arv Kihnu-Pärnu liinil Kihnu-Munalaiu liini kasuks -7,1 tuhande inimese võrra ehk -83,3%. Kihnu ja Manilaiu saartega seotud veomahud tasanduvad kindlasti 2017. aasta jooksul ning siis saab hinnata reisijate täpsemat jaotumist ümberkorraldatud liinide vahel.

2016. aastal alustati rekonstrueerimistöödega uue parvalaeva teenindamistingimuste väljaheitamiseks Triigi ja Sõru sadamates. Ehitustöödest tingitud piirangud ning ajutiste liinilaevade kasutamine tõid eelmisel aastal Triigi-Sõru liinil kaasa teenindatud reisijate koguarvu vähenemise -1,9 tuhande inimese võrra ehk -4,5%. Samas võib siingi eeldada veomahtude kiiret taastumist alanud aastal kuna uus parvalaev alustab kehtivate kavade kohaselt liinivedusid 2017. aasta maikuus. Sarnaselt Kihnu ja Vormsi saartega seotud liinidele toimub tõenäoliselt ka Triigi ja Sõru liinil esialgne reisijate arvu hüppeline kasv, mis hiljem tasandub.

Väiksematel saartel on ülevedude mahud ka kogunäitajatelt väiksemad ning sõltuvad olulisel määral liine kasutavatest puhkusereisijatest. Ruhnu saarega seotud liinide reisijate maht jäi eelmisel aastal kokkuvõttes stabiilseks, kasvades Ringsu-Pärnu liinil 188 inimese võrra ehk 4,5% ning kahanedes Ringsu-Munalaiu liinil -72 inimese võrra ehk -3,9% ja Ringsu-Roomassaare liinil -40 inimese võrra ehk -2,3%.

Mõningane veomahtude vähenemine toimus ka Roomassaare Abruksa liinil, kus 2016. aastal vähenes reisijate arv varasemaga võrreldes – 336 inimese võrra ehk -6,5%. Samas Peipsi järvel teenindataval Laaksaare-Piirissaare liinil kasvas reisijate arv aastaga 481 inimese võrra ehk 7,0%.

Vaatamata madalast veeseisust tingitud tõsistele probleemidele Heltermaa-Rohuküla liinil möödunud aasta sügisel ja ajutiste parvlaevade kasutamisele liinioperaatorite vahetumisel läbis AS Saarte Liinid sadamaid aruandeaastal rekordarv sõidukeid. Kaasaegsete liinilaevade kasutamine ning stabiilsem ja regulaarsem laevavahetus väiksemate saartega on kindlasti üks kasvu põhjustest ning oma osa on ka vedelkütuse jätkuvalt soodsatel hindadel ning sellega seotud madalatel transpordikuludel. Äriühingu sadamaid läbinud sõidukite arv kasvas 2016. aastal 1,7 tuhande sõiduki võrra ehk 0,2% ning jõudis rekordilise 932,3 tuhande sõidukini (2015. aastal teenindati kokku 930,6 tuhat sõidukit, nende arv kasvas aasta jooksul 32,1 tuhande võrra ehk 3,6%).

Ka teenindatud sõidukite puhul toimub ülevedu põhiliselt suurematel Kuivastu-Virtsu ja Heltermaa-Rohuküla liinidel. Nendel kahel liinil üleveetud sõidukite arv moodustas 2016. aastal 93,1% kõigist teenindatud sõidukitest. Teistel laevaliinidel veeti aasta jooksul 6,9% teenindatud sõidukitest. Võrreldes reisijate veoga on suuremate liinide suurem osakaal sõidukite üleveol tingitud sellest, et Abruksa ja Ruhnu saartele sõidukeid regulaarselt ei veeta. Suurim tagasilöökk tuli aruandeaasta sügisel Heltermaa-Rohuküla liinil, kus aastaga veeti -11,0 tuhat ehk -4,9% sõidukit vähem. Languse kompenseeris sõidukite arvu kasv teistel põhiliinidel. Kuivastu-Virtsu liinil kasvas sõidukite arv kokku 4,6 tuhande võrra ehk 0,7%, Rohuküla-Sviby liinil 4,4 tuhande võrra ehk 20,6% ja Kihnu-Munalaiuga seotud liinidel 3,9 tuhande sõiduki võrra ehk 24,0%.

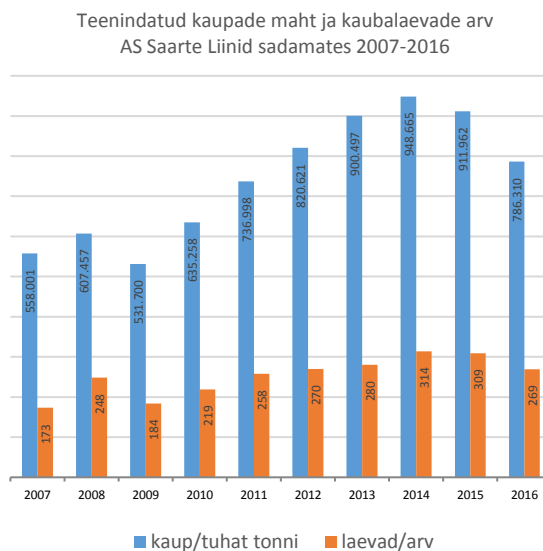
Asjakohane on märkida, et AS Saarte Liinid sadamaid läbivate reisijate ja sõidukite teenindusmahud on väga sesoonsed ja muutuvad hooajaliselt oluliselt. Avalikel regulaarliinidel jääb aasta jooksul veetud reisijate ja sõidukite põhimahud II ja III kvartalisse. Liinilaevadega teostati aruandeaastal perioodil aprill-september 58,9% reisidest. Sõidukite arv antud ajavahemikul moodustas 64,5% ja reisijate osakaal koguni 67,7% aasta kogumahust.

3.2. Kaubavedude teenindamine

2016. aastal moodustas AS Saarte Liinid sadamates teenindatud kaupade kogumaht kokku 786,3 tuhat tonni. Sarnaselt eelmisele aastale jätkus kaubaveo mahtude vähenemine peale perioodil 2009-2014 kestnud kiiret kasvu ning sisuliselt taandus äriühingu sadamates teenindatud kaupade maht 2011-2012 aastate tasemele. Majandusarengu üldise aeglustumise ja rahvusvaheliste suhete pingestumise mõjud kajastuvad üha selgemalt ka Eesti sisemajanduste tulemustes ning eelkõige majanduse primaarsektoris.

AS Saarte Liinid sadamates teenindavad suurimad kaubagrupid on sisuliselt kohalikud loodusvarad esmaselt töödeldud kujul (dolomiitkillustik ja dolomiidijahu, ümarpuu, hakkepuu, freesturvas), mille konkurentsivõime ei ole seotud nende unikaalsete omaduste vaid hinnatasemega.

Olukorras, kus Eesti naaberriigid pakuvad samu kaubagruppe suuremas koguses ja võimalusel soodsamalt on konkurents kujunenud äärmiselt teravakas ja hinnatundlikuks. Eelkõige on hinnasurve mõjutanud ümarpuidu väljavedu, kus Eestis kogutud puidu hind ei suuda teist aastat järjest konkureerida Venemaalt ja Skandinaaviast pakutud metsamaterjali hinnaga. Samas on ebaselge, kuivõrd jätkusuutlikud on eelkõige just Venemaalt eksporditava ümarpuidu madalad hinnad ning alanud aastal prognoositakse siiski antud kaubagrupi piirkondliku hinnataseme mõningast kasvu. Küllalt sarnane situatsioon valitseb ka dolomiitkillustiku osas, kus oma turuosa püüavad suurendada Läti ja Rootsi tootjad ning kus omavaheline konkurents on jõudnud samuti hinnatundlikku staadiumisse.

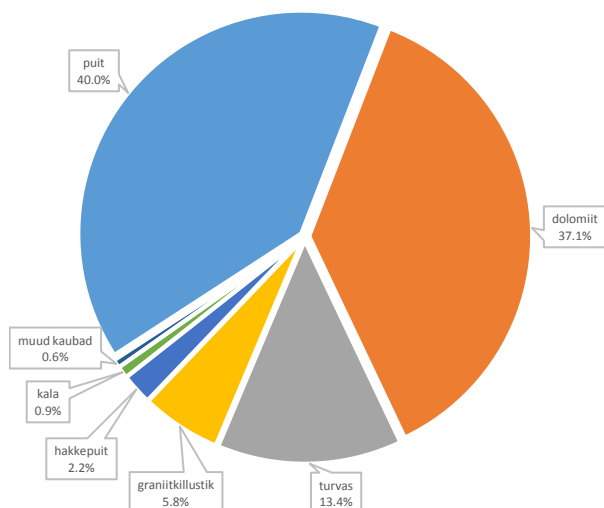
Eelpool viidatud põhjustel on kaubaveovõimaluste mitmekesistamine ja laiendamine muutunud aasta-aastalt järjest olulisemaks prioriteediks AS Saarte Liinid poolt hallatavate sadamate arendamisel. Terav rahvusvaheline konkurents kaubavedajate vahel eeldab ka sadamatelt paindliku kasutusvõimalusega ja multifunktsionaalse taristu olemasolu. Sadamapidaja valmisolek kaupade, sealhulgas ka loodusliku toorme edasiseks töötlemiseks sadama territooriumil või sadamaga vahetult piirneval alal saab lähiaastatel oluliseks märksõnaks konkurentsivõimeliste ja jätkusuutlike sadamateenuste pakkumisel. Äriühingu omavahendite osatähtsus investeeringute ja soetuste finantseerimisel suureneb ka seetõttu, et seni parv- ja liinilaevavahenduste arendamiseks kasutatud Euroopa Liidu struktuurifondide maht väheneb ning omateenitud vahenditest rahastatud kommertsteenuste arendustegevuse kõrval tuleb üha rohkem omavahendeid suunata ka avalike teenuste osutamise tagamiseks.

AS Saarte Liinid sadamate kaudu veeti 2016. aastal kokku 786 310 tonni kaupu, seejuures vähenes aasta jooksul veetud kaupade kogumaht võrreldes 2015. aastaga koguni -125 652 tonni ehk -13,8%. Võrdlusnäitajate puhul on tegemist isegi tõsisema tagasilöögiga kui 2015. aastal, kui kaubaveod vähenesid kokku -36 703 tonni ehk -3,9%. Veomahtude langus oli aruandeaastal suurim ümarpuidu osas, kus kokku vähenes antud kaubagrupi maht -100 581 tonni ehk -24,2%, Dolomiitkillustiku ja dolomiitjahu väljavedu vähenes -38 031 tonni ehk 11,5%

Aasta jooksul teenindatud kaupadest laaditi 731 988 (2015 aastal 870 035) tonni ja lossiti 54 322 (2015 aastal 41 927 tonni). Laaditud kauba moodustavad killustik, ümarpuit, turvas ja hakkepuit, mis eksporditakse viiakse täies mahus Skandinaaviasse, Saksamaale ja Hollandisse. Kogu lossitud kaup on üldjuhul kohalikuks või piirkondlikuks tarbimiseks sisseveetav ehitus- ja teehooldusmaterjal, samuti lähikonnas püütud kala ja vetikad. Nagu eelpool kirjeldatust nähtub, moodustavad olulise osa teenindatud kaubaveost moodustavad mahu- ja puistekaubad. Seepärast tuleb AS Saarte Liinid suuremates sadamates lisaks laadimisele ja lossimisele tagada esmased võimalused kaupade hoiustamiseks ja ladustamiseks.

Möödunud majandusaastal veeti kaupu kokku kümne AS Saarte Liinid sadama kaudu, seejuures 99,7% teenindatud kaupadest liikus läbi viie tähtsama sadama: Virtsu, Roomassaare, Heltermaa, Rohuküla ja Kuivastu. Ülejäänud 0,3% jagunes väiksemate sadamate vahel, kus kaupade laadimine ja lossimine on üldjuhul seotud kohaliku ettevõtlusega. Väikesaarte sadamates osutatakse sadamateenuseid põhiliselt kala ja muude meresaaduste vastuvõtul, ehitusmaterjalide ja kütuse transpordil ning põllumajandusega seotud vedude puhul Eesti saartele või sealt mandrile. Aeg-ajalt toimub ka metsamaterjali ja puidu väljavedu ning teehooldusega seotud materjalide, killustiku ja teesoola sissevedu väikesaarte sadamatesse.

Teenindatud kaupade jaotus liikide lõikes
AS Saarte Liinid sadamad kokku 2016 (%)

Vaatamata ebasoodsale turusituatsioonile ja vedude mahu vähenemisele moodustas ümarpuit 2016. aastal kaubagruppide lõikes endiselt suurima osa AS Saarte Liinid sadamate kaudu veetud kaupadest, kokku 314 833 tonni ehk 40,0% kogumahust. Kavandatust mõnevõrra väiksemaks jäi aasta jooksul eksporditud dolomiitkillustiku erinevate fraktsioonide osa, mis moodustas kokku 291 510 tonni ehk 37,1% kaupade kogumahust. Varasemaga samas mahus veeti aruandeaastal freesturvast, kokku 105 369 tonni ehk 13,4% kaupade kogumahust. Seoses erinevate teede-ehitusprojektidega kasvas oluliselt graniitkillustiku sissevedu kokku 45 588 tonnini ehk 5,8% kaupade mahust. Hakkepuitu laaditi 17 545 tonni ehk 2,2% ja kala lossiti 6 760 tonni ehk 0,9% kaupade kogumahust. Muude sadamates teenindatud kaupade mahud olid väiksemad moodustades kokku 4 705 tonni ehk 0,6% kaupade kogumahust.

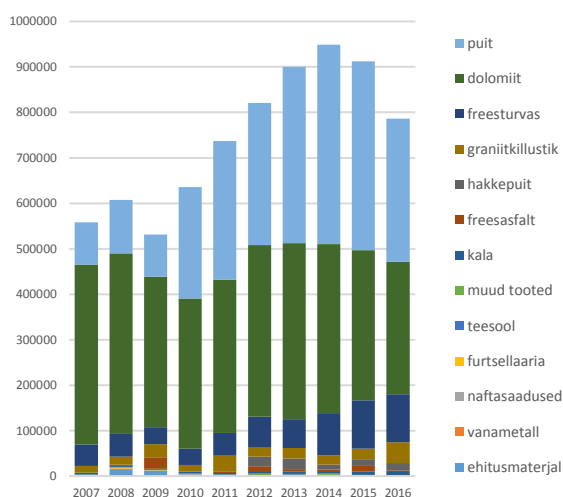
Graniitkillustik, freesasfalt ja teesool moodustavad ehitus- ja teehooldusmaterjalina põhiosa AS Saarte Liinid sadamates lossitavatest kaupadest. Neile lisanduvad piirkonnast püütud kala ja furtsellaariavetikad. Väiksematest kaubagruppidest laaditi ja lossiti 2016. aastal AS Saarte Liinid sadamates 2 703 tonni freesasfalti, 1 150 tonni teesoola, 374 tonni erinevaid kaupu väikesaartele, 310 tonni furtsellaariavetikaid ja 168 tonni naftasaadusi.

Puidu väljaveomahu oluline langus 2016. aastal tulenes otseselt antud kaubaliigi jätkuvalt madalast hinnatasemest sihtturgudel, eelkõige Skandinaavias. Ümarpuidu hinnalanguse otseseks põhjuseks võib siin erinevatel hinnangutel pidada energiaressursside (nafta ja maagaas) püsivalt madalaid hindu rahvusvahelistel turgudel ning rahvusvahelisi sanktsioone seoses Ukraina kriisiga, mis sunnivad Venemaa ettevõtjaid kasutama vähenenud rahavoo kompenseerimiseks teisi looduslike toormeliike, eelkõige just ümarpuitu. Ümarpuidu ja hakkepuidu suhteliselt suur sõltuvus turgude hinnatasemetest tõstatab lähitulevikus Eestis küsimuse optimaalsete raieahtude määramisest, mis tagaks valdkonna ettevõtjate jätkusuutliku arengu regionaalsel tasandil.

Pikas perspektiivis võib puidupõhiste mahukaupade väljavedu Eesti ja sealhulgas ka AS Saarte Liinid sadamatest stabiliseeruda senisest madalamatel tasemetel, kuna siinse toorpuidu hinda võib tõsta hakkepuidu kavandatav kasutamine Eesti Energia AS elektrijaamades. Pikas perspektiivis mõjutab muude faktorite kõrval puidu hinnataset kindlasti ka kavandatava puidu rafineerimistööstuse väljaehitamine Lõuna-Eestis. Kokkuvõtlikult võib öelda, et kuigi puidu näol on tegemist taastuva ressursiga, kasvab tähelepanu puidu müügieelsele väärindamisele lähiajal oluliselt ning sadama pidajate seisukohalt omandab üha suurema tähtsuse võimaluste loomine kaupade töötlemiseks sadamates.

Kuni 2013. aastani suurimaks AS Saarte Liinid sadamates teenindatud kaubagrupiks olnud dolomiitkillustiku erinevate fraktsioonide näol on samuti tegemist rahvusvahelisest nõudlusest sõltuva loodusliku toormega. Tegemist on spetsiifiliste omadustega toormega ja tarnijate vaheline konkurents turgudel on siin võrreldes puiduga oluliselt väiksem. Samas ei ole dolomiitkillustik unikaalne toore ja selle nõudlus on piiratud. Kuna tegemist on spetsiifilise keemiatööstuse toorainega piisab regioonis turusituatsiooni muutmiseks ühe tarnija lisandumisest. Virtsu sadama kaudu toimivate vedude mahud on määratletud pikaajalise koostööleppel vähemalt 2022. aastani, kuid sarnaselt ümarpuidule tekkisid ka siin turule konkureerivad tarnijad Lätist ja Skandinaaviast ning Eestist eksporditava killustiku mahtude kasv peatus. Siiski võib arvestada, et maardlate asukoht AS Saarte Liinid sadamate vahetus läheduses tagab antud kaubaliigi püsimise ettevõtte jaoks ühe olulisima kaubaliigina ka lähitulevikus.

Aasta jooksul teenindatud kaupade jaotus tonnides
AS Saarte Liinid sadamad kokku 2007-2016 (tonnides)

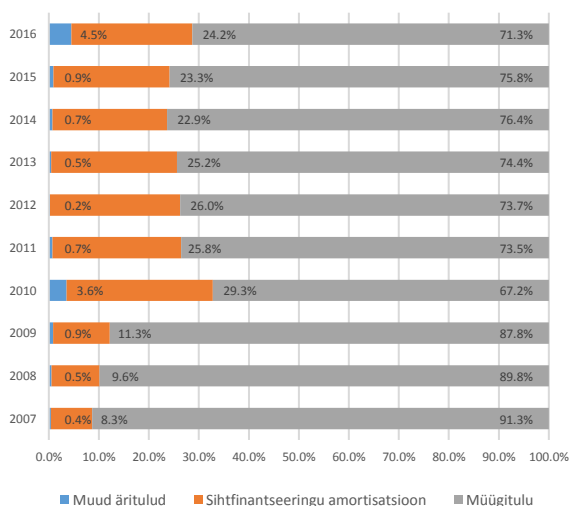
AS Saarte Liinid sadamates teenindatavatest kaubagruppidest on lähiajal suurim suhteline kasvupotentsiaal kergedel puistekaupadel, eelkõige freesturbal ja puidutoodetel. Nii Lääne-Eesti mandriosas kui ka saartel asuvad suured aktiivsete kaevandamislubadega turbamaardlad. Samuti on regioonis kasutamata oluline osa vähekvaliteetsest metsaressursist. Mõlema toorme puhul on oluline osa selle töötlemisel ja väärimisel. Freesturba tootmise ja ekspordi mahtusid võivad ajaliselt pikemas perspektiivis mõningal määral mõjutada Euroopa Liidu kokkuleppelised piirangud fossiilse toorme kasutamisel, kuid puidul põhinev tootmine (hakkepuut, puidugraanulid ja pelletid) võiks olla see tegevusvaldkond, mis seostub regionaalsete sadamatega ja sealtkaudu toimuva kaubaveoga.

Kaubavedude mahu pidurdumine kajastus ka sadamates teenindatud laevade koguarvus. Kaubalaevade külastused vähenesid eelkõige seoses ümarpuitu vedavate aluste vähenemisega Roomassaare (-18), Rohuküla (-8) ja Virtsu (-6) sadamates. Sadamates hooajaliselt baseeruvate riiklike ametite aluste kõrval toimus AS Saarte Liinid sadamates 2016. aastal kokku 981 laevade külastust, mis on 108 võrra vähem kui 2015. aastal. Teist aastat järjest kasvas külastuste koguarv kalalaevade osas, mida mõjutab enim hooajaliste püügipiirkondade paiknemine Läänemeres. Kõige rohkem kasvas antud kliendigrupp Roomassaare sadamas, kus toimus 208 kalalaevade külastust (+70), samuti tegi hea tulemust Virtsu sadam, kus toimus 41 külastust (+6). Kalalaevade arv vähenes aga seejuures Rohukülas, kus oli kokku 21 külastust (-20). Reisilaevaliikluse näitajad on mitmendat aastat järjest seotud eelkõige Naissaare sadamaga, kuna saarel puudub riigi poolt tellitud liinilaevaühendus ning erinevad eraettevõttjad konkureerivad kasvava turuniši pärast. Kui 2015. aastal toimus Naissaarel reisilaevade külastuskordade hüppeline kasv (+77), siis aruandeaastal tasandus reise arv reaalsele nõudlusele vastavale varasemate aastate tasemele. Reisilaevad tegid 2016. aastal Naissaarele 254 reisi (-113) vedades seejuures rohkem inimesi kui aasta varem, kokku 15 243 reisijat (+789). Reisilaevaliiklus väikesaartele toimib üldiselt aga tõusutrendis, aruandeaastal kasvas külastuste arv nii Ringsus (+13), Piirissaares (+5) kui Laaksaares (+6).

3.3. Tulud ja kulud

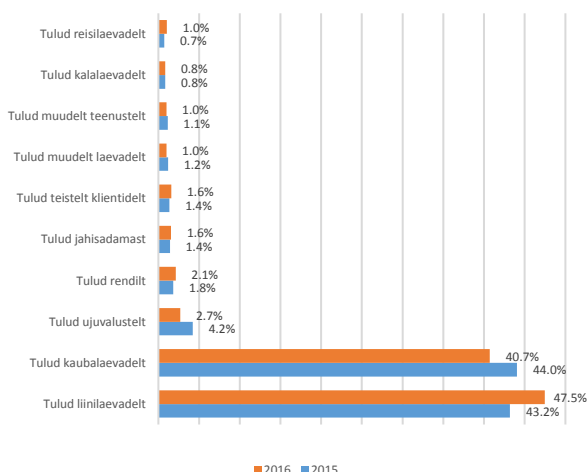
Tulud: AS Saarte Liinid aruandeaasta tulude maht kujunes ettevõtte senise tegevusaja suurimaks, moodustades kokku 7 393 240 eurot. Võrreldes 2015. aastaga kasvasid tulud kokku 10 937 euro ehk 0,1% võrra. Ettevõtte tulud koosnevad: müügituludest, tuludest sihtfinantseerimisest ning muudest ärituludest. Suurima osa tuludest moodustasid 2016. aastal müügitulud, kokku 5 270 066 eurot ehk 71,3% tuludest. Samas kahanesid äriühingu müügitulud aastaga oluliselt kokku -327 969 euro ehk -5,9% võrra. Eeldatavalt ajutise languse põhjustas sadamate kaudu toimunud kaubavedude järsk vähenemine. Sadamate võimalused olukorra mõjutamiseks olid sisuliselt olematud kuna kaubamahu languse tingisid probleemid kaubasaatjate valitud siht-turgudel. 2015. aastal olid tulud 7 382 303 eurot, sellest müügitulud 5 598 035 eurot ehk 75,8%.

Tulugruppide osatähtsus ettevõtte tuludes
AS Saarte Liinid 2007-2016 (%)

AS Saarte Liinid müügieesmärkide täitmine jaguneb kliendigruppide lõikes kolme põhilise prioriteedi vahel: sadamateenuste osutamine parv- ja liinilaevadele, sadamateenuste osutamine kaubalaevadele ja teenuste osutamine ujuvalustega (ujuvsüvendaja Watermaster ja töölaev Panda). Teised kliendigrupid on teenuste osutamisel ettevõttele samaväärselt olulised, kuid nende osakaal on siiski märgatavalt väiksem, moodustades eelmisel aastal kokku vähem kui 9,1 % müügituludest.

Müüdud teenuste osatähtsus kliendigruppide lõikes
AS Saarte Liinid 2016 ja 2015 (%)

Seoses 2016. aastal toimunud kaubaveomahtude vähenemisega tõusis liinilaevade teenindamine peale paariaastast vaheaga uuesti äriühingu jaoks suurima tähtsusega kliendigrupiks moodustades kokku 2 501 703 eurot ehk 47,5% müügituludest. Kaubalaevadele osutatud teenuste maht vähenes oluliselt moodustades kokku 2 145 467 eurot ehk 40,7% eelmisel aastal müüdud teenustest. Eelmisel majandusaastal edukaks kujunenud ujuvaluste müügitulemused vähenesid taas ja seda eelkõige ujuvsüvendaja Watermaster arvelt, mis täitis kavandatud müügiplaani vaid 88 402 euro ehk 44,2% ulatuses. Töölaev Panda tulemused osutusid aga senise tegevusaja edukaimaks, eelarve täideti 64 649 euro ehk 80,8 % ulatuses. Kokkuvõttes langes ujuvaluste poolt osutatud teenuste osatähtsus AS Saarte Liinid müüginahus 2,7%ni.

Tululiikide lõikes oli aruandeaastal AS Saarte Liinid sadamates suurima osakaaluga põhitegevus, sealhulgas sadamateenuste osutamine kokku 2 958 618 euro ulatuses ehk 56,1% müügituludest ning laadimise ja lossimisega seotud tulud kokku 1 710 266 euro ulatuses ehk 32,5% müügituludest. Nimetatud tulugruppide kõrval on sadamate suuremateks sissetulekuallikateks ka elektrienergia edasimüük sadamates seisvatele alustele ning sadama rajatise kasutavatele teistele klientidele ning ruumide ja rajatiste rent. 2016. aastal müüs AS Saarte Liinid elektrit kokku edasi 164 400 euro ulatuses ehk 3,1% müügituludest ning rentis ruume ja rajatise 112 583 euro ulatuses ehk 2,1% müügituludest.

AS Saarte Liinid teenuste müük põhineb olulises osas koduturul, mis moodustas 2016. aastal 83,0% müügituludest. Ekspordi osakaal kasvas viimasel kümnendil mõõdukalt, kuid pidurdus 2015. aastal seoses Skandinaavia suunal toimuva puidu väljaveo aeglustumisega. 2016. aastal vähenes antud kaubagrupi osakaal veelgi, taandudes sisuliselt 2010-2011 aastate tasemele. Põhiline tulu teeniti sadamateenuste osutamiselt siseriiklikele parv- ja liinilaevadele, väiksemas mahus teistele laevadele ja sadamate teenuseid kasutavatele klientidele. Eksporditulu, mille määratlemisel lähtutakse sadamate teenuseid kasutanud laevade agenteerimisettevõtete poolt edastatud andmeid kauba sihtriikide kohta, põhineb täielikult kaubalaevade teenindamisel. Välisurgudest langes Skandinaavia (ümarpuidu ja hakkepuidu eksport, graniitkillustiku import) Saksamaa (dolomiidikillustiku ümarpuidu ja hakkepuidu eksport) järel teiseks. Hollandiga (freesturba eksport ja freesasfalti import) seotud kaubamahud säilisid, lisandus Läti (ümarpuidu eksport) ja vähenes Poola (dolomiidikillustiku ja ümarpuidu eksport) osakaal.

Tabel 2. AS Saarte Liinid müügitulu jaotumine aastate ja turgude lõikes 2007-2016 aastatel (eurodes)

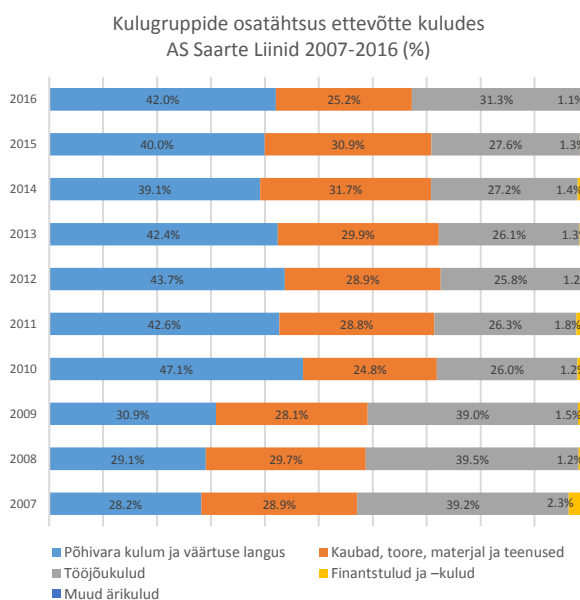
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Eesti	2 638 225	2 931 881	3 050 904	3 305 522	3 607 852	3 886 018	4 045 490	4 444 314	4 594 683	4 374 587
Saksamaa	251 710	294 960	287 348	295 834	298 953	341 224	334 348	325 899	357 919	364 339
Skandinaavia	191 829	198 041	203 455	310 563	410 770	455 061	487 976	599 728	432 729	341 436
Holland				42 826	49 983	57 011	76 036	127 026	166 772	152 194
Poola									45 932	21 308
Läti										16 202
müügitulu kokku	3 081 764	3 424 882	3 541 707	3 954 746	4 367 558	4 739 314	4 943 850	5 496 967	5 598 035	5 270 066
siseturu osakaal	85,6%	85,6%	86,1%	83,6%	82,6%	82,0%	81,8%	80,9%	82,1%	83,0%

AS Saarte Liinid tulude hulgas kajastatakse ka tulusid sihtfinantseerimisest, mis on saadud materiaalse pöõhivarade soetamiseks. Tulud sihtfinantseerimisest moodustasid aruandeaastal kokku 1 792 242 eurot ehk 24,2% äriühingu tuludest. Võrreldes eelneva aastaga kasvasid sihtfinantseerimisest tulud kokku 74 839 euro ehk 4,4% võrra. Tulude kasvu tõi kaasa uute Euroopa Liidu struktuurfondidest rahastatud sihtfinantseeritud objektide valmimine. Antud tululiigi osakaal jääb kindlasti vähemalt samale tasemele ka järgnevatel majandusaastatel kuna aruandeaasta lõpuks oli kasutatud ainult 1/5 äriühingule Euroopa Liidu rahastamisperioodil 2014-2020 eraldatud Ühtekuuluvusfondi vahenditest. Tulugrupi osakaalu muutused on seotud valmivate pöõhivarade arvelevõtmise hetkega. Eelnenud 2015. aastal moodustas sihtfinantseerimisest tulu 1 717 403 eurot ehk 23,3% tuludest.

AS Saarte Liinid tulude kogumahu kasvu tõi aruandeaastal müügitulude languse juures kaasa erakorralised muud äritulud. Erakorraliste tulude, sealhulgas viivisarvete ja leppetrahvide kogusumma moodustas aruandeaastal kokku 330 932 eurot ehk 4,5% ettevõtte tuludest. Seoses 2016. aastal lõppenud avaliku reisijateveo teenindamise lepingutega suurematel parvlaevaliinidel vahetusid ka sadamate pidaja partneriks olnud liinioperaatorid. Kuivastu-Virtsu, Rohuküla-Heltermaa ja Triigi-Sõru liinidel vedajana tegutsenud Väinamere Liinid OÜ jättis sadamateenuste osutamise lepingu lõppedes tähtajaks tasumata olulise osa AS Saarte Liinid poolt sadamatasude ja sadamateenuste eest esitatud arvetest, mis tõi kaasa poolte vahelisest lepingust tuleneva viivisarvestuse ja viivisarvete esitamise. Lisaks viivisarvete esitamisele arestis AS Saarte Liinid tähtaja ületanud võlgnevuse tasumise tagamiseks OÜ Väinamere Liinid poolt liiniveol kasutatud parvalaeva St.Ola. Majandusaasta aruande koostamise ajal on AS Saarte Liinid nõuded endiselt rahuldumata ning nõuete sisu, kehtivuse ja tagatiste osas toimub kohtumenetlus. Lisaks esitas AS Saarte Liinid 2016. aastal lepingutest tulenevad leppetrahvid OÜ-le Nordkalk ja OÜ-le TS Laevad, mis tasuti tähtaegselt. Viivisarvete ja leppetrahvide kõrval teenis äriühing muude ärituludena tulu Rohuküla sadamas asuva kinnistu müügist Veeteede Ametile.

Kulud: AS Saarte Liinid kulud moodustasid 2016. aastal kokku 6 756 030 eurot, kasvades aastaga 11 933 euro võrra ehk 0,2%. Äriühingu kulud jäid aruandeaastal kavandatud mahtude piiresse, kuid varieerusid erinevate suuremate kulugruppide lõikes oluliselt. Suurima mõjuga aruandeaasta kuludele oli pöõhivarade arvele võtmise korra täpsustamine 2016. aasta alguses. Lisaks tekkis mõningane ülekulu hoonete ja rajatiste remondiga seotud kirjetel, mis tulenes täiendavatest tegevustest liinioperaatorite ja parvlaevade vahetumisel, samuti oli ülekulu seadmete jooksva remondi ning IT arendustega seotud kirjetel. 2015. aastal moodustasid AS Saarte Liinid tegevuskulud kokku 6 744 097 eurot, kasvades eelmise aastaga võrreldes 445 992 euro võrra ehk 7,1%.

AS Saarte Liinid kulugruppidest oli aruandeaastal suurima osatähtsusega (42,0%) pöõhivarade kulum kogusummas 2 872 528 eurot, kasvades aastaga 177 492 euro võrra ehk 6,6%. Määrava osa amortisatsioonikulude kasvust tingis lõpetamata ehituse arvele võtmise korra täpsustamine. Lisaks saab aruandeaastal tuua olulise ettevõttevälise mõjuna välja pöõhivarade arvestuse alammääratõstmise riigi raamatupidamise üldeeskirjades, millega kaasnes äriühingu pöõhivarade täiendavast mahakandmisest tulenev pöõhivarade aastase amortisatsiooni kasv. Arvele võetud objektidega seotud amortisatsioonikulud tulenesid Rohuküla ja Abruka sadamahoonetest ning Roomassaare, Ruhnu ja Abruka sadamate videoalvesüsteemist. 2015. aastal oli ettevõtte pöõhivarade kulum kokku 2 695 036 eurot, kasvades aastaga 236 186 euro võrra ehk 9,6%.

Osatähtsusele teisele kohale (31,3%) tõusid aruandeaastal aastal tööjõukulud summas 2 139 439 eurot, kasvades aastaga 142 222 euro võrra ehk 7,1%. Kulude kasv oli osaliselt seotud keskkontoris läbi viidud struktuurimuudatustega (loodi IT-juhi ja sadamate peakapteni ametikohad) ning olulisel määral ka alampalga jätkuva tõusuga, mis tõi kaasa põhipalkade korrigeerimise AS Saarte Liinid allüksuste madalamatel palgaastmetel. 2015. aastal olid äriühingu tööjõukulud kokku 1 997 217 eurot, kasvades aastaga 189 151 euro võrra ehk 10,5%.

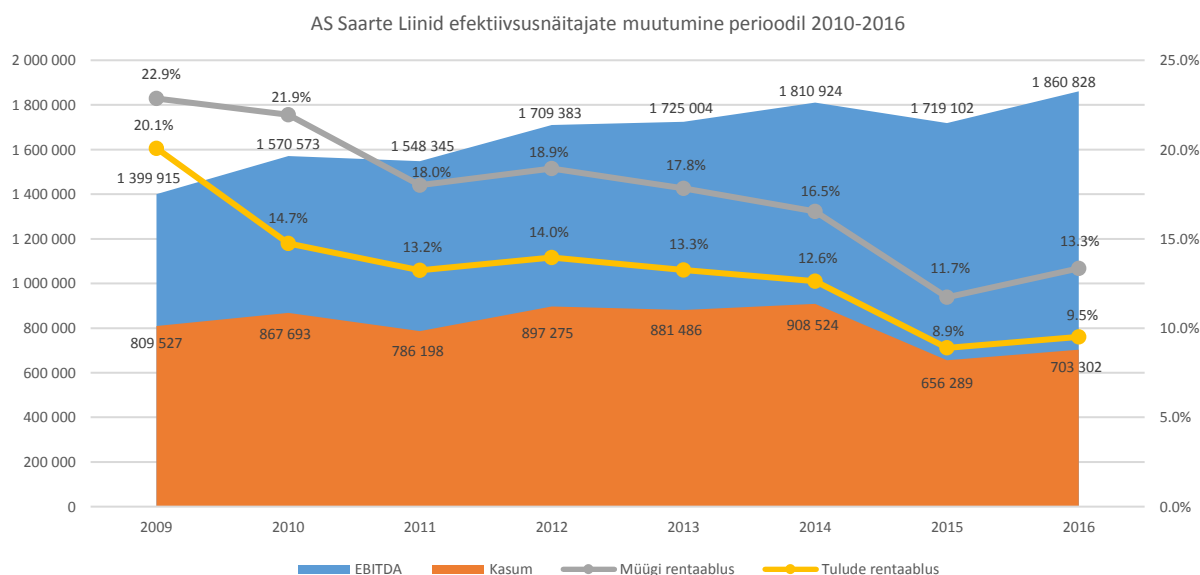
Suuruselt kolmanda (26,7%) olulise kulugrupi kokku summas 1 724 112 eurot moodustasid 2016. aastal ettevõtte põhitegevuseks vajalike kaupade, materjali ja teenustega seotud kulud ning mitmesugused tegevuskulud kokku, mis vähenesid aastaga kokku -308 398 euro võrra ehk -15,2%. Tegevuskulude kokkuhoiu tingis kaubavedudega seotud sadamate kulude vähenemine, eelkõige laadimis- ja lossimiskulude vähenemine ning ujuvsüvendaja kavandatust väiksema tegevusmahuga seotud vedelkütuse kulude vähenemine. Märkimisväärse kokkuhoiu tagas Virtsu alevi puhastusseadmete taaskäivitamine, mis võimaldas sadamal saavutada olulise säästu laevaheitmete käitlemiskuludelt. 2015. aastal olid kaupade, materjali ja teenuste ja mitmesugused tegevuskulud kokku 2 083 051 eurot, kasvades aastaga 90 256 euro võrra ehk 4,5%.

3.4. Kasum, kasumimarginaal ja EBITDA

AS Saarte Liinid puhaskasum oli aruandeaastal 703 302 eurot, kasvades aastaga 47 013 eurot ehk 7,2%. Ettevõtte kasumimarginaaliks aruandeaastal oli müügituludega võrreldes 13,3% ning tuludega võrreldes 9,5%. 2015. aastal oli äriühingu puhaskasum 656 289 eurot, vähenedes seejuures aastaga -252 235 euro võrra ehk -27,8% ning kasumimarginaal müügituludega võrreldes 11,7% ja tuludega võrreldes 8,9%.

Äriühingu 2016. aasta tootluse kasvu hindamisel tuleb märkida erakorraliste tulude suurt osakaalu aruandeaasta kasumi kujunemisel. Ettevõtte põhitegevuse tuludele seatud eesmärgid jäid puidu väljaveo sihtturgude üldisest hinnalangusest ja kaubamahtude vähenemisest tingituna täitmata. Müügitulude vähenemist kompenseerisid osaliselt erakorralised viivisarvete esitamises ja leppetrahvide määramisega seotud tulud. Kuludest mõjutas tootlikkust enim põhivarade amortisatsiooni kasv.

AS Saarte Liinid majandustegevuse efektiivsus on samas olnud küllalt stabiilne, vahepealse põhivarade mahu kiire kasvu mõju ettevõtte EBITDA-le (kasum enne intressitulu ja -kulu, tulumaksu ja kulumit) on vähenenud. 2016. aastal oli AS Saarte Liinid EBITDA kokku 1 860 828 eurot, kasvades aastaga 141 726 euro võrra ehk 8,2%. 2015. aastal oli ettevõtte EBITDA 1 719 102 eurot, vähenedes aastaga -91 822 euro võrra ehk -5,0%. Kuna aruandeaastal toimunud tootlikkuse langus oli tingitud põhiliselt ettevõttest sõltumatutest välismõjudest võib arvestada efektiivsuse taastumisega lähiaastatel.

3.5. Varade tootlus

AS Saarte Liinid varade tootlus (kasum jagatud perioodi lõpu varade mahuga) oli 2016. aastal 1,2%. Võrreldes eelnenud 2015. aasta 1,1% suuruse tootlusega on näitaja jäänud sisuliselt samale tasemele kuna koos kasumi kasvuga kaasnes ka ettevõtte varade mahu kasv.

Tegemist on ka infrastruktuuriettevõtte jaoks madala näitajaga, mis AS Saarte Liinid puhul tuleneb eelkõige aastatel 2007-2014 teostatud investeeringute järgselt toimunud varade mahu kiirest kasvust. Sadamateenuste osutamine on tegevusvaldkonnana suhteliselt pika tasuvusaja ja käibevältega. Varade tootlus on omakorda seotud sadamate pikaajaliste kokkulepete ja lepetega, ning hindade kiire varade kasvuga korreleeruv korrigeerimine keeruline. AS Saarte Liinid puhul mõjutab teenuste hinnastamist ja seeläbi ka tasuvust ja tootlust regionaalpoliitiliste ning avaliku huviga seotud tegevuseesmärkide täitmine, sealhulgas ka majanduslikult mittetasuvate riiklikult oluliste väikesadamate haldamisel.

Kokkuvõtlikult on äriühingu tootlusnäitajatel kaks objektiivset mõjurit:

- Oluline osa AS Saarte liinid põhitegevuse tuludest, eelkõige just liinilaevade teenindamiselt saadavad tulud on seotud pikaajaliste koostöölepingutega, mille hinnastamine põhineb makromajanduslikel näitajatel. Koostöölepingute muutmine toimub üldjuhul uute riigipoolsete hankemenetluste läbiviimisel liinioperaatorite leidmiseks.
- Varade kasulik eluiga on pikk ning investeeringute reaalne rakendamine tulu teenimiseks suhteliselt aeglane. Kokkulepete sõlmimine uute kaubamahtude või reisijate teenindamiseks toimub peale investeeringu teostamist ning sadamarajatised saavutavad oma kavandatud tootluse mõne aasta vältel.

Põhilised võimalused tootluse tõstmiseks on AS Saarte Liinid juhatuse seisukohalt endiselt seotud sadamates osutatavate vabaturuteenuste, peamiselt kaubavedude teenindamise mahtude tõstmises.

4. INVESTEERINGUD, SOETUSED JA ARENGUVÄLJAVAADED

2016. aastal investeeris AS Saarte Liinid uute infrastruktuuriobjektide väljaehitamisse, olemasolevate objektide parendamisse, seadmete soetamisse ning uuringutesse ja projekteerimisse kokku 3 389 478 eurot, mis oli 1 616 165 eurot ehk 91,1% rohkem kui 2015. aastal, mil investeeriti kokku 1 773 313 eurot. Investeeringute mahu kahekordistumine oli seotud tööde alustamisega Euroopa Liidu vahenditest perioodil 2014-2020 rahastatavatel objektidel. 2016. aasta suurimad investeeringud tehti Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahendite ja pikaajalise laenu arvelt, lisaks reinvesteeriti kõik aasta jooksul äriühingu poolt teenitud omavahendid. Rahaliste vahendite paigutamise sihtotstarbed olid järgmised:

- **Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest:** 2016. aastal alustati töödega Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ raames Triigi, Sõru ja Sviby sadamates. Sviby sadama puhul on sisuliselt tegemist eelmise rahastamisperioodi jätkuprojektiga parvlaevareisijate teenindamistingimuste parendamiseks, Triigi ja Sõru sadamad rekonstrueeritakse uut tüüpi parvlaeva liinile tulekuks 2017. aasta kevadel. Kokku teostati aruandeaastal nimetatud projektide raames investeeringuid põhivarasse 2 038 785 euro ulatuses, sealhulgas omafinantseeringuna 352 213 eurot.
- **Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahenditest:** KIK vahenditest rahastati 2016. aastal Sõru sadamas asuva veepuhastusjaama rekonstrueerimine. Kokku investeeriti objektile 110 744 eurot, sealhulgas omafinantseeringuna 60 744 eurot.
- **Ettevõtte omavahenditest ja laenude arvelt rahastatud projektid:** 2016. aastal teostati omavahendite, laenude ja kindlustushüvitise arvelt põhivaraga seotud investeeringuid kokku 1 137 230 euro ulatuses. Projekteerimis- ja uurimistööd telliti sealhulgas 145 176 euro eest. Aruandeaasta suurimateks omavahendite arvelt teostatud investeeringuteks olid Kullimäe laoplatsti soetamine ja väljaehitamine Roomassaare sadamas kokku 306 120 euro eest ning Papissaare sadama kinnistu soetamine 107 556 euro eest.
- **Laenude põhiosa tagasimakseid** teostati 2016. aastal 669 668 euro ulatuses.

Seoses Euroopa Liidu struktuurfondide uuel rahastamisperioodil 2014-2020 kavandatud Ühtekuuluvusfondi projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ reaalse käivitumisega pöörati 2016. aastal põhitähelepanu projekti raames kavandatud tööde ja hangete täpsustamisele ja ettevalmistamisele. AS Saarte Liinid objektidele eraldatud Ühtekuuluvusfondi toetuse kogumaht on 10 000 000 eurot, kehtiv rahastamisotsus hõlmab kokku seitset sadamat kavandatud tööde kogumahuga 10 492 250 eurot, millest toetuse osakaal moodustab 8 918 412,50 eurot. Seni kasutamata toetuse arvelt on kavas rekonstrueerida Vilsandi saare ühenduse tagamiseks vajalikud Papissaare ja Vikati sadamad saare maakonnas. Täiendav taotlus kehtiva rahastamisotsuse muutmiseks valmistatakse ette 2017. aasta alguses.

2017. aastal investeeritakse projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ raames 2 058 895 eurot, sealhulgas omafinantseeringuna 368 334 eurot. Lõpetatakse rekonstrueerimistööd Triigi, Sõru ja Sviby sadamates ning jätkatakse ettevalmistusi uute objektide hankemenetlusteks. AS Saarte Liinid omavahendite arvelt rekonstrueeritakse alanud aastal sadamaid, soetatakse põhivara ja teostatakse projekteerimis-uurimistöid kokku 1 110 400 euro ulatuses. Laenude põhiosa tagasimakseid jätkatakse senisest suuremas mahus, kokku 720-750 tuhat eurot aastas.

5. KVALITEEDI- JA KESKKONNAJUHTIMINE

AS Saarte Liinid majandustegevuse ja rekonstrueerimistööde mõju sadamate lähiümbruse elustikule ning keskkonnale on üldjuhul väike. Ettevõtte poolt peetavates sadamates on tegemist pikka aega kasutusel olnud sadamakohtadega ja keskkond on sellega kohanenud. Sadamate rekonstrueerimisel on pigem püütud luua paremaid tingimusi kaldaala ja veestiku kaitseks. Kõigi oluliste arenguprojektide elluviimisel on AS Saarte Liinid tellinud keskkonnamõju hinnangud (KMH) vastavalt seadusandluses ettenähtud nõuetele.

Regulaarselt uuritakse ja kontrollitakse nii sadamate olemasoleva kui kavandatava tegevuse keskkonnamõju ning selle vähendamiseks vajalikke võimalikke alternatiivlahendusi. Senise seirekogemuse baasil võib öelda, et AS Saarte Liinid sadamates kaasneb märkimisväärne keskkonnamõju üldjuhul ainult rekonstrueerimisega seotud süvendamis- ja kaadamistöödest, samas on sadamate akvatooriumites süvendamisel teiseldata pinnas regioonile iseloomulik, peamiselt peenefraktsiooniline muda või savimuda, ning sellega ei kaasne täiendavat reostust. Sadamate piirkonna elustik, mida rekonstrueerimise käigus mõjutatakse, taastub peale tööde lõpetamist ja ala stabiliseerumist. Ehituse perioodil ja sadamate hilisemas eksploatatsioonis kehtib põhimõte „saastaja maksab“.

AS Saarte Liinid sadamate rekonstrueerimisel ja eksploatatsioonil jälgitakse parimaid võimalikke tehnika ja tehnoloogia nõudeid. Kui ehitustegevuse, süvendamise ja hilisema eksploatatsiooni käigus selgub mingi erilise ohuga avariiline olukord (reostus, torm), tegevus peatatakse ja võetakse kasutusele meetmed, et oht saaks kõrvaldatud. Nõuded saastamise vältimiseks ja vastutus õnnetuse korral on kirjalikult fikseeritud töövõtu – või liinilepingutes. Sadamate rekonstrueerimisel kasutatav parim võimalik tehnika ja tehnoloogia on keskkonnasõbralikud, senised arendused sadamates on võimaldanud tuua teenindavatele liinidele keskkonna- ja energiasäästlikumad, ökonoomsemad ning suurema mahutavusega laevad. Efektivsemad ja säästlikumad ühendused annavad suure panuse piirkonna säästvate keskkonnanahoiule.

2016. aastal lõppes KIK poolt rahastatud koostööprojekt Virtsu puhastusseadmete rekonstrueerimiseks Matsalu Veevärg OÜ ja AS Saarte Liinid vahel. Projekti raames valminud puhastusseadmed rakendati tööle 2016. aasta II kvartalis ning aasta lõppedes saab kinnitada projekti eesmärkide täitmist. Lisaks rekonstrueeris äriühing aruandeaastal KIK vahendite kaasabil Sõru sadama veepuhastusjaama. AS Saarte Liinid on sadamate pidajana antud piirkonnas ka tunnustatud vee-ettevõtjaks vastutades veevarustuse ja jaetarbijate veekvaliteedi eest. Sarnaselt Virtsu puhastusseadmete projektile täideti ka siin kõik seatud keskkonnanahoiule eesmärgid.

6. ORGANISATSIOON JA PERSONAL

Koosseis ja töötajate arv

Seisuga 31.12.2016 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 96, neist:

- juhatuse liikmetena 2 inimest
- koosseisuliste põhitöötajatena 92 inimest (sh projektijuhtimise üksus 4)
- tähtajalised asendustöötajad 2 inimest

Töötajate üldarvust oli 31.12.2016 seisuga osalise tööajaga 3 inimest (projektijuhtimise koordinaator 0,6 koormusega, Naissaare sadamakapten 0,75 koormusega ja Triigi sadama koristaja 0,5 koormusega). Suveperioodil kasutati navigatsioonihooajalist lisatööjõudu tähtajaliste töölepingutega jahisadamates kokku 6 töötajat sealhulgas ülevaatajad/valvurid Roomassaares (1 inimene 3 kuud), Kuivastus (1 inimene 5 kuud ja 1 inimene 3 kuud), Naissaarel (1 inimene 5,5 kuud ja 1 inimene 5 kuud) ning Ringsus (1 inimene 3 kuud).

Lisaks oli äriühingu koosseisus üks tähtajatu/täisaastaga väikelaevasadamate arenduse projektijuhi ametikoht, millel kuuluvus struktuuriüksusesse jagati kaheks perioodiks – navigatsioonivälisel hooajal (sügisest kevadeni 7 kuud) keskkontori koosseisus ja navigatsioonihooajal (kevadest sügiseni 5 kuud) Roomassaare jahisadamas. Sellega on ka Roomassaare jahisadamas suveperioodil 2 töötajat.

Töölepingute kõrval kasutatakse teatud tööde tegemiseks käsundus- ehk töövõtulepinguid, 31.12.2016 seisuga oli ettevõttes 3 vastavat lepingut.

2016. aastal toimunud koosseisu muudatused:

- 1.06.2016 likvideeriti Heltermaa-Rohuküla sadama struktuuriüksuse sadamakapteni ametikoht ja moodustati keskkontori koosseisus juurde sadamate peakapteni ametikoht, mille hulka kuuluvad ka Heltermaa-Rohuküla sadamakapteni töökohustused. Sadamate peakapteni ametikoha loomise peamiseks põhjuseks oli ettevõtte sadamate töö parem korraldamine, arengukavas 2014-2020 määratletud eesmärkide täitmine ettevõtte poolt hallatavates sadamates ohutu veeliikluse korraldamise ühtsete aluste ja standardite väljatöötamise ning rakendamise tagamine.
- 1.11.2016 moodustati ettevõtte struktuuris juurde Papissaare-Vikati sadama struktuuriüksus, mille allüksustena eraldi tulu- ja kuluüksused Papissaare sadam ja Vikati sadam. Nimetatud sadamate töö korraldamiseks vajalikud ametikohad kinnitatakse peale nende sadamate seadustamist ja vastavusse viimist AS Saarte Liinid tegutsevate sadamatena.
- 1.12.2016 moodustati keskkontori koosseisus juurde IT juhi ametikoht. Põhjus: AS Saarte Liinid arengukavas 2014-2020 määratletud eesmärkide täitmine ja IT alase arendustegevuse parem korraldamine.
- 31.12.2016 koondati Sõru sadama koosseisus 0,5-koormusega koristaja ametikoht. Põhjus: töö ümberkorraldamine ehk alates 1.01.2017 kasutatakse Sõru sadamas koristusteenuse sisseostmist.

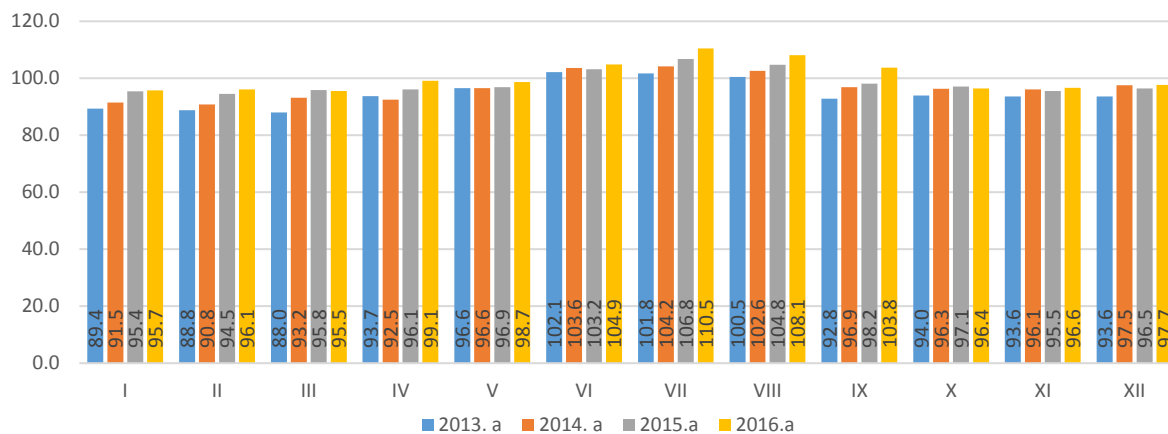
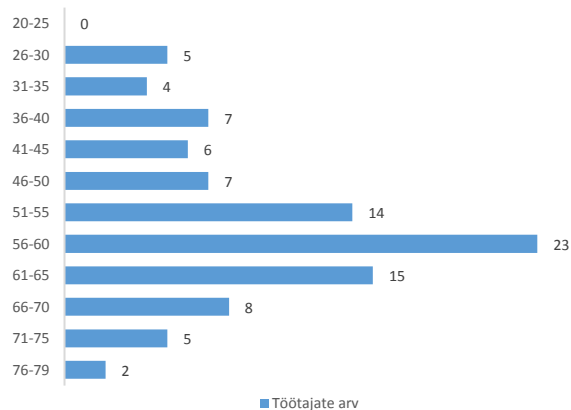
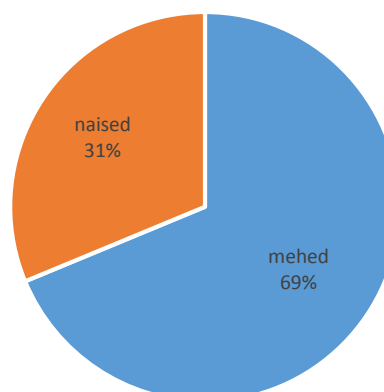
Tabel 3. AS Saarte Liinid töölepingute sõlmimise ja lõpetamise statistika 2016. aastal

Jrk nr	Tehing	Arv	%
1.	Töölepingute SÕLMIMISED aasta jooksul kokku	37	100%
1.1	sh. tähtajatult	2	5%
1.2	sh. tähtajaliselt	35	95%
	sh. tähtajalistest	35	100%
	1.2.1 Hooajalised (navigatsioonihooajal töömahu suurenemine)	6	17%
	1.2.2 Põhitöötajate asendamisest (puhkused ja haigestumised)	29	83%
2.	Töölepingute LÕPETAMISED aasta jooksul kokku	37	100%
2.1	Tööandja algatusel (koondamine ja töötajast tuleneval põhjusel)	2	5%
2.2	Töötaja algatusel (ülesütlemisavalduse alusel)	2	5%
2.3	Tähtaja möödumisel (hooaja lõpp ja asendusaja lõpp)	33	89%

Tabel 4. Töötajate arvu võrdlus struktuuriüksuste lõikes aastalõpu seisuga 2016 ja 2015

Struktuuriüksus	31.12.2016		31.12.2015	
	Töötajate arv	% ettevõttest	Töötajate arv	% ettevõttest
Juhatus	2	2,1%	2	2,1%
Keskkontor	11	11,5%	9	9,4%
Projektijuhtimine	4	4,2%	4	4,2%
Kuivastu	13	13,5%	13	13,5%
Virtsu	11	11,5%	11	11,5%
Heltermaa	10	10,4%	12	12,5%
Rohuküla	8	8,3%	8	8,3%
Sviby	2	2,1%	2	3,1%
Sõru	2	2,1%	3	2,1%
Triigi	3	3,1%	3	6,3%
Roomassaare	6	6,3%	6	1,0%
Abruka	1	1,0%	1	1,0%
Ringsu	1	1,0%	1	3,1%
Munalaiu	6	6,3%	5	5,2%
Kihnu	3	3,1%	3	3,1%
Piirissaare	1	1,0%	1	1,0%
Laaksaare	5	5,2%	4	4,2%
Naissaare	1	1,0%	2	2,1%
Süvendus	3	3,1%	3	3,1%
Töölaev	3	3,1%	3	3,1%
Koosseisulised töötajad kokku	96	100%	96	100%

Keskmine töötajate arv kuude lõikes / AS Saarte Liinid 2013-2016

Töötajate jagunemine vanusegruppides
AS Saarte Liinid 31.12.2016Töötajate jagunemine sooliselt
AS Saarte Liinid 31.12.2016

7. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

Tulenevalt riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punktist 10 on riigile kuuluval äriühingul kohustus rakendada äriühingu juhtimisel Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi HÜT) ning kirjeldada selle järgimist ühingujuhtimise aruandena majandusaasta aruande koosseisus. AS Saarte Liinid lähtub äriühingu juhtimisega seotud küsimuste lahendamisel HÜTi soovituslikest juhistest mõningate eranditega. Alljärgnevalt on esitatud HÜTi sätted, mida ei järgita, ja lisatud põhjendused mittejärgimise kohta.

7.1. Üldkoosolek

AS Saarte Liinid ei järgi alljärgnevaid HÜTi punkte:

- Punkt 1.2.1 - üldkoosoleku kokkukutsumise teade tehakse samaaegselt selle saatmisega aktsionäridele ja/või avaldamisega üleriigilise levikuga päevalehes kättesaadavaks ka emitendi veebilehel.
- Punkt 1.2.3 - samaaegselt seaduses sätestatud üldkoosoleku kokkukutsumise tingimuste täitmisega avalikustab juhatus emitendi veebilehel päevakorraga seotud olulise teabe, mis on talle esitatud või muul viisil kättesaadav.
- Punkt 1.2.4 - mõistliku aja jooksul enne üldkoosoleku toimumist avaldab nõukogu emitendi veebilehel enda ettepanekud päevakorras olevate teemade kohta.
- Punkt 1.3.1 - üldkoosoleku juhatajaks ei valita nõukogu esimeest ega juhatuse liiget.
- Punkt 1.3.2 - üldkoosolekul osalevad juhatuse liikmed, nõukogu esimees ning võimalusel ka nõukogu liikmed ja vähemalt 1 audiitoritest.
- Punkt 1.3.3 - emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt internet).

Ülaltoodud HÜTi juhiste mittejärgimine on tingitud asjaolust, et ASi Saarte Liinid ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik ning aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister. Aktsionäri õiguste teostamine ja esindaja volitused on sätestatud RVSis ning üldkoosolekute toimumine ja sellel osalejad määratakse vastavalt vajadusele kooskõlastatult ainuaktsionäriaga.

Tabel 5. Ülevaade 2016. aastal toimunud üldkoosolekutest

• Ainuaktsionäri otsused

	Kuupäev ja koht	Päevakord
1.	09.02.2016 Tallinnas (MKM)	AS Saarte Liinid nõukogu liikme nimetamine uueks tähtajaks
2.	15.06.2016 Tallinnas (MKM)	Nõusolek Papissaare sadama kinnistu soetamiseks
3.	08.12.2016 Tallinnas (MKM)	AS Saarte Liinid nõukogu liikme nimetamine uueks tähtajaks

• Ainuaktsionäri korraline üldkoosolek

	Kuupäev ja koht	Päevakord
1.	10.05.2016 Tallinnas (MKM)	• Lõppenud majandusaasta (2015) kokkuvõtte • 2015. a majandusaasta aruande kinnitamine • 2015. a puhaskasumi jaotamise otsuse kinnitamine • Järgmise majandusaasta (2016) ootused • Omaniku ootused äriühingule • Muud koosolekul tõstatatud teemad

7.2. Nõukogu ja auditikomitee

AS Saarte Liinid nõukogu koosneb kuuest liikmest. Vastavalt RVS § 81 lg 2 valib ainuaktsionäri esindaja, kelleks on majandus- ja kommunikatsiooniminister, pooled nõukogu liikmed ise (3 liiget) ja pooled rahandusministri ettepanekul (3 liiget). AS Saarte Liinid ei järgi HÜTi punkti 3.2.2 - vähemalt pooled

emitendi nõukogu liikmetest on sõltumatud. Nõukogu liikmed valivad ainuaktsionäri otsusega nimetatud nõukogu liikmete hulgast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tööd.

Tulenevalt RVS-i §-st 80 valitakse nõukogu liikmeks isik, kes omab nõukogu liikme ülesannete täitmiseks vajalikke teadmisi ja kogemusi, arvestades äriühingu tegevus- ning finantsvaldkonda ning võimelisust tegutseda temalt oodatava hoolsusega ning ametikohale esitatavate nõuete kohaselt, lähtudes äriühingu eesmärkidest ja huvidest ning vajadusest tagada riigi kui aktsionäri huvide tõhus kaitse.

Nõukogu teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle, osaleb äriühingu tegevuse planeerimisel ja juhtimisel ning otsustab äriühingu igapäevase majandustegevuse raamest väljuvate tehingute teostamise üle. Nõukogu tegutseb iseseisvalt ja äriühingu ning aktsionäri huvides. Nõukogu peamiseks töövormiks on koosolek. 2016. aastal toimus 6 nõukogu koosolekut ja võeti vastu 4 otsust koosolekut kokku kutsumata.

2016. aasta alguses oli AS Saarte Liinid nõukogu koosseis järgmine: Ain Seppik (esimees), Ain Tatter, Marek Uusküla, Tarmo Mänd, Jüri Saar ja Jaanis Prii. Majandusaasta jooksul toimus nõukogu koosseisu muudatus kaks korda: ainuaktsionäri otsuse alusel veebruaris kutsuti nõukogu liikme kohalt tagasi Jaanis Prii ja uueks liikmeks nimetati Kaido Kaasik, detsembris kutsuti tagasi Tarmo Mänd ja uueks liikmeks nimetati Taivo Linnamägi.

Tabel 6. Ülevaade 2016. aastal toimunud nõukogu koosolekutest

• **Nõukogu koosolekud**

	Kuupäev ja koht	Põhipäevakorrapunkte	Muud küsimused
1.	26.02.2016 Penijõel	8	-
2.	01.04.2016 Tallinnas	9	2
3.	10.08.2016 Munalaius	8	1
4.	19.10.2016 Tallinnas	7	2
5.	22.11.2016 Tallinnas	8	-
6.	20.12.2016 Kuressaares	10	5

• **Nõukogu otsused koosolekut kokku kutsumata (hääletusprotokolliga)**

	Kuupäev	Päevakord
1.	15.03.2016 e-posti teel	1 punkt
2.	25.04.2016 e-posti teel	1 punkt
3.	31.05.2016 e-posti teel	1 punkt
4.	05.07.2016 e-posti teel	1 punkt

• **Nõukoguga arutatud küsimused e-kirjavahetuse teel**

	Ajavahemik	Teema
1.	12.-17.05.2016 e-posti teel	1 punkt

AS Saarte Liinid nõukogu koosolekute peamised teemad 2016. aastal olid järgmised:

- Ülevaated ettevõtte tegevusest ja eelarve täitmisest
- Ülevaated ettevõtte investeeringute ja soetuste kava täitmisest ja muudatustest reservi kasutamisest, ehitustööde planeerimisest, teostatud rekonstrueerimistöödest
- 2015 majandusaasta raamatupidamise auditeeritud aastaaruanne
- Audiitori valimisega seonduv
- 2016. aasta siseauditi tööplaani kinnitamine, selle täitmine, kokkuvõtte järeldustid
- Informatsioon riigi äriühingute konsolideerimise töögruppide koostumistest
- Juhatuse liikmetele töö tulemuslikkuse eest täiendava tasu (aastapreemia) maksmine
- Kinnistute koormamine isikliku kasutusõigusega
- Papissaare sadama kinnistu ostmise
- Sadamate valmisolek uute parvlaevade liinile saabumiseks, ülevaated Kuivastu-Virtsu, Heltermaa-Rohuküla, Sõru-Triigi parvlaevaliinide operaatori vahetusest

- Nõudevaidlus Väinamere Liinid OÜ-ga
- Põhivara (sõiduki) müük
- Ringsu (Ruhnu) sadama kohviku rendikonkursi vaidlus
- Struktuurimuudatused, Papissaare ja Vikati sadamate kinnitamine tulu- ja kuluüksustena
- 2017. aasta hinnakirja kinnitamine
- 2017. aasta eelarve kinnitamine
- 2017. aasta investeeringute ja soetuste kava kinnitamine
- Nõukogu 2017. aasta tööplaani kinnitamine
- Ülevaated auditikomitee tööst ja auditikomitee ettepanekud nõukogule
- Kokkuvõte 2016 majandusaasta raamatupidamise aastaaruande vaheauditist

Nõukogu on moodustanud auditikomitee. 3-liikmelise auditikomitee ülesandeks on osaleda nõukogu nõustava organina järelevalve teostamisega seotud küsimustes, sh jälgida ja analüüsida finantsinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande koostamise ja audiitorkontrolli protsessi.

Auditikomitee liikmeteks olid 2016. aastal Kaie Karniol (auditikomitee esimees käsunduslepingu alusel), Marek Uusküla ja Jüri Saar. Aasta jooksul toimus 6 auditikomitee koosolekut. Auditikomitee koosolekud toimusid üldjuhul enne väljakuulutatud nõukogu koosolekuid – nõukogu koosolekuks ettevalmistatud kirjalike materjalide põhjal. Auditikomitee koosolekute peamised teemad kattusid üldjuhul nõukogu koosolekuteks väljakuulutatud teemadega.

Tabel 7. Ülevaade 2016. aastal toimunud auditikomitee koosolekutest

• **Auditikomitee koosolekud**

	Kuupäev ja koht	Põhipäevakorrapunkte	Muud küsimused
1.	25.02.2016 e-posti teel	6	-
2.	01.04.2016 Tallinnas	4	-
3.	10.08.2015 Munalius	3	-
4.	19.10.2016 Tallinnas	3	-
5.	22.11.2016 Tallinnas	5	-
6.	20.12.2016 Kuressaares	3	-

Vastavalt HÜTi punktidele 3.2.5 esitatakse alljärgnevalt andmed 2016. aastal makstud ASi Saarte Liinid nõukogu liikmete tasu suuruse ja tasustamise korra kohta. Nõukogu liikme määramise ja tasustamise kord on sätestatud RVS §-s 85. Nõukogu liikmetele, kes nõukogu otsuse vastuvõtmisel ei osalenud, nõukogu koosoleku toimumise kuu eest tasu ei maksta. Tasustamiskorra kohaselt makstakse täiendavat tasu auditikomitee liikmeteks olevatele nõukogu liikmetele nende komitee koosolekul osalemise eest 25% nõukogu liikme tasust. Nõukogu liikmetele lahkumishüvitist ei maksta. Täiendavat tasu 2016. aastal nõukogu liikmetele ei makstud. Nõukogu ja selle juurde moodustatud auditikomitee liikmetele maksti 2016. aasta eest tasusid kokku 29 051 eurot ning võrdlusperioodi, 2015. aasta eest 26 507 eurot.

7.3. Juhatus

2016. aastal juhtis AS Saarte Liinid majandustegevust nõukogu otsusega ametisse valitud kaheliikmeline juhatus. Juhatus koosseis, kuhu majandusaasta alguses kuulusid Villu Vatsfeld ja Jaanus Tamkivi valiti 2015. aastal vastavalt kehtivale põhikirjale tähtajaliselt viieks aastaks. Juhatusete volituste tähtaeg algas 08.06.2015 ja kestab kuni 07.06.2020. Juhatus esimees Villu Vatsfeld juhib ja esindab äriühingut tegevjuhina ning täidab ühingu finantsjuhi ülesandeid, vastutades ettevõtte töökorralduse, majandusarvestuse ja finantstegevuse valdkonna eest. Juhatus liige Jaanus Tamkivi vastutab sadamate halduse ja arendusega seotud ehitustehniliste valdkondade eest ning sadamatega seotud uurimis- ja projekteerimistööde korraldamise eest.

Juhatus liikmete vastutusvaldkonnad on piiritletud ning tööülesanded ja vastutus kirjeldatud juhatuse liikmetega sõlmitud lepingutes. Vastavalt HÜTi punktidele 2.2.7 esitatakse alljärgnevalt ka andmed 2016.

aastal ASi Saarte Liinid juhatuse liikmetele makstud juhatuse liikme tasude suuruse kohta ning kirjeldatakse lahkumishüvitiste ja täiendavate tasude määramise süsteemi. Juhatuse liikmete tasumäärad ja lahkumishüvitised on määratletud juhatuse liikmetega sõlmitud nõukogu poolt kooskõlastatud lepingutes. Juhatuse liikmele makstava täiendava tasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86 lg-s 2 ja 3, millest tulenevalt riigile kuuluva äriühingu juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ei või ületada juhatuse liikme nelja kuu tasu. Lahkumishüvitist makstakse juhatuse liikmele vaid juhul, kui ta kutsutakse tagasi nõukogu poolt enne tema ametiaja lõppu ning talle makstav hüvitis ei või ületada juhatuse liikme kolme kuu tasu.

Juhatuse liikmetele maksti 2016. aasta eest tasu kokku 107 153 eurot, sealhulgas lisatasu maksti nõukogu otsuse alusel AS Saarte Liinid juhatuse liikmetele ühe kuutasu ulatuses kokku 25 500 eurot. 2015. aasta eest maksti juhatuse liikmetele tasu 102 327 eurot, sealhulgas lisatasuna edukate majandustulemuste eest kolme kuutasu ulatuses kokku 23 584 eurot. Tasude tõus on seotud juhatuse koosseisu vahetumisega võrdlusaastal ja uute konkursijärgsete tasumääradega uuele koosseisule.

7.4. Finantsaruandlus ja auditeerimine

AS Saarte Liinid koostab finantsaruandeid vastavalt Euroopa Liidus kehtivatele rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele. Juhatuse koostatud 2016. majandusaasta aruannet kontrollib sõltumatu vandeaudiitor.

Ainuaktsionäri otsuse alusel nimetati AS Saarte Liinid 2016. aasta majandusaasta audiitoriks audiitorfirma AS PricewaterhouseCoopers. Lepingulise siseaudiitorina tegutses aruandeaastal äriühingu nõukogu otsuse kohaselt Ernst & Young Baltic AS.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Finantsseisundi aruanne

Eurodes, seisuga 31. detsember

VARAD	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
KÄIBEVARA			
Raha		69 190	91 835
Nõuded ja ettemaksed	4	2 550 197	792 172
Varud	5	40 154	39 693
KÄIBEVARA KOKKU		2 659 541	923 700
PÕHIVARA			
Materiaalne põhivara	6	56 826 174	56 302 673
Immateriaalne põhivara	7	8 963	16 514
PÕHIVARA KOKKU		56 835 137	56 319 187
VARAD KOKKU		59 494 678	57 242 887
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED			
Lühiajalised laenukohustused	9	1 985 124	1 412 413
Võlad ja ettemaksed	8	1 729 404	825 709
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		3 714 528	2 238 122
PIKAAJALISED KOHUSTUSED			
Pikaajalised laenukohustused	9	4 354 579	4 236 359
Sihtfinantseerimine	10	34 678 686	34 724 823
PIKAAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		39 033 265	38 961 182
KOHUSTUSED KOKKU		42 747 793	41 199 304
OMAKAPITAL			
Aktiivkapital	11	6 636 600	6 636 600
Kohustuslik reservkapital		663 660	663 660
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	11	8 743 323	8 087 034
Aruandeaasta koondkasum	11	703 302	656 289
OMAKAPITAL KOKKU		16 746 885	16 043 583
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		59 494 678	57 242 887

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 27-55 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Koondkasumiaruanne

Eurodes, aasta kohta

TULUD	Lisa	2016	2015
Müügitulu	14	5 270 066	5 598 035
Tulud sihtfinantseerimisest	15	1 792 242	1 717 403
Muud äritulud	16	330 932	66 865
KAPITALISEERITUD VÄLJAMINEKUD OMA TARBEKS PÕHIVARA VALMISTAMISEL		143 332	103 263
Tööjõukulude kapitaliseerimine	16	143 332	103 263
KULUD			
Kaubad, toore, materjal ja teenused	16	-1 483 514	-1 770 716
Mitmesugused tegevuskulud	16	-240 598	-261 794
Tööjõukulud	16	-2 139 439	-1 997 217
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	-2 872 528	-2 695 036
Muud ärikulud	16	-19 951	-19 334
ÄRIKASUM		780 542	741 469
Finantskulud	17	-77 240	-85 180
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST		703 302	656 289
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		703 302	656 289
ARUANDEAASTA KOONDKASUM		703 302	656 289

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 27-55 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

Eurodes, aasta kohta

RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST	Lisa	2016	2015
Puhaskasum		703 302	656 289
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	6,7,16	2 872 528	2 695 036
Kasum põhivara müügist		-38 999	0
Tulud sihtfinantseerimisest	15	-1 792 242	-1 717 403
Finantskulud	17	77 240	88 348
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	4	-1 103 492	412 297
Varude muutus	5	-461	-2 088
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	8	-555 419	-201 462
KOKKU RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST		162 457	1 931 017
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	6,7	-1 181 372	-1 852 079
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük		40 000	0
KOKKU RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		-1 141 372	-1 852 079
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST			
Saadud laenud	9	862 762	515 658
Saadud laenude tagasimaksed	9	-669 668	-669 669
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	9	-4 784	-4 700
Arvelduskrediidi saldo muutus	9	502 622	-34 412
Saadud varade sihtfinantseerimine	10	342 578	228 072
Makstud intressid	17	-77 240	-88 348
KOKKU RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST		956 270	-53 399
RAHAVOOD KOKKU		-22 645	25 539
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID AASTA ALGUL		91 835	66 296
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-22 645	25 539
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID AASTA LÕPUL		69 190	91 835
<i>sh: sularaha</i>		<i>6 079</i>	<i>10 948</i>
<i>sh: arveldusarvete jäägid</i>		<i>63 111</i>	<i>80 887</i>

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 27-55 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

Eurodes, aasta kohta

	Aktiivkapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 31.12.2014	6 636 600	663 660	8 087 034	15 387 294
Aruandeaasta koondkasum	0	0	656 289	656 289
Seisuga 31.12.2015	6 636 600	663 660	8 743 323	16 043 583
Aruandeaasta koondkasum	0	0	703 302	703 302
Seisuga 31.12.2016	6 636 600	663 660	9 446 625	16 746 885

Täiendav informatsioon omakapitali komponentide kohta on avalikustatud lisas 11.

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 27-55 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaaruande lisad**Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused****1. Teave äriühingu kohta**

AS Saarte Liinid on 01. juulil 1994 teede- ja sideministri 31. mai 1994 käskkirjaga nr 90 asutatud äriühing. Finantsaruanded on juhatuse poolt koostatud ja avalikustamiseks heaks kiidetud 29. märtsil 2017. aastal. Aastaaruande vaatab läbi nõukogu ja kinnitab aktsionäri üldkoosolek. Aktsionäri üldkoosolekul on õigus teha aastaaruandes muudatusi.

2. Üldpõhimõtted

AS-i Saarte Liinid 2016. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Komisjoni poolt. Äriühingu raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes ning lähtudes soetusmaksumusest, v.a. juhtudel, kui arvestuspõhimõtetes alljärgnevalt on kirjeldatud teisiti.

3. Olulised arvestuspõhimõtted**A. Tulu kajastamine**

Tulu mõõdetakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglasest väärtusest. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurus on võimalik usaldusväärselt mõõta, on tõenäoline, et ettevõtte saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale. Tulu suurus loetakse usaldusväärselt mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

B. Raha ja raha ekvivalendid

Rahana ja raha ekvivalentidena on kajastatud kassas ja panga arvelduskontodel olevat raha.

C. Finantsvarad

Ettevõtte liigitab oma finantsvarasid järgmistesse klassidesse: laenuid ning nõuded. Ettevõtte on järgmised laenuid ja nõuded: raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded. Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval – päeval, mil Ettevõtte võtab kohustuse vara osta või müüa.

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüüdud kaupade või osutatud teenuste eest. Neid kajastatakse käibevarade koosseisus, välja arvatud nõudeid, mille tähtaeg on pikem kui 12 kuud alates aruande kuupäevast ja mida kajastatakse põhivaradena.

Nõuded ostjate vastu võetakse esmalt arvele nende soetusmaksumuses ning kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit, millest on maha arvatud allahindlused. Vara väärtuse langusest tingitud allahindlus kajastatakse juhul, kui eksisteerib objektiivseid tõendeid selle kohta, et ettevõtte ei suuda koguda kõiki saadaolevaid summasid vastavalt nõuete tingimustele. Sellisteks olukordadeks võivad olla ostjate olulised finantsraskused, pankrot, finantsiline reorganiseerimine või kohustuste mittetäitmine. Allahindluse summa on erinevus vara väärtuse ja kaetava väärtuse vahel, milleks on tulevikus oodatavate rahavoogude summa, diskonteerituna efektiivse intressimääraga. Vara väärtust vähendatakse konto "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" kaudu ja kahjumi summa kajastatakse kasumiaruandes real „Mitmesugused tegevuskulud“.

(Lisa 1 järg)

Kui nõue ostja vastu on tunnistatud lootusetuks, kantakse see maha vähendades ühtlasi kontol "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" selleks varem moodustatud eraldist. Varem alla hinnatud nõude laekumisel või muude sündmuste korral, mis näitavad, et allahindlus ei ole enam põhjendatud, kajastatakse allahindluse tühistamine kasumiaruandes selle kulu vähendusena, kus allahindlus algelt kajastati. Intressitulu nõuetelt kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud ja -kulud".

D. Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast tollimaksust, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid.

Varude soetusmaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Varud hinnatakse finantsseisundi aruandes lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real "kaubad, toore, materjal ja teenused".

E. Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana võetakse arvele varasid maksumusega alates 5 000 eurost ja kasuliku elueaga üle ühe aasta. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-selt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest.

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määraes neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid:

- a) on tõenäoline, et ettevõtte saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning
- b) nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Asendatud osad kantakse finantsseisundi aruandest välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast.

Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Maa	0 %
Ehitised ja rajatised	2-20 %
Ujuvalused	2-10 %
Masinad ja seadmed	6-20 %
Transpordivahendid	10-25 %
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	20-40 %

(Lisa 1 järg)

Vara amortiseerimine lõpetatakse erandkorras, kui vara lõppväärtus, milleks on summa, mida ettevõtte saaks vara võõrandamisel täna, juhul kui vara oleks sama vana ja samas seisukorras, nagu ta on eeldatavasti tema kasuliku eluea lõppedes, ületab tema bilansilist jääkmaksumust.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt.

Materiaalse põhivara bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib ettevõtte läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse see vara või raha genereeriva üksuse moodustavad varad alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus (ehk kasutusväärtus) või selle vara õiglane väärtus, mida on vähendatud müügikulutustega, olenevalt kumb on kõrgem.

Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus kajastati ka varasem allahindlus. Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui ettevõtte ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist.

Materiaalse põhivara objektid, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul, klassifitseeritakse ümber müügiotel põhivaraks, mida kajastatakse finantsseisundi aruandes eraldi real käibevara rühmas. Müügiotel põhivara amortiseerimine lõpetatakse ning seda kajastatakse kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglasel väärtuses (miinus müügikulutused), sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

F. Muu immateriaalne põhivara

Immateriaalsed varad võetakse arvele ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) varaobjekt on ettevõtte poolt kontrollitav;
- b) on tõenäoline, et ettevõtte saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- c) objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalsete varade puhul hinnatakse, kas tegemist on piiratud või määramata kasuliku elueaga varaga. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset amortisatsiooni meetodit.

Amortisatsioonimäärad aastas on järgmised:

Arenguväljaminekud, IT lahendused	20 %
Ostetud litsentsid, kaubamärgid jne.	20-30 %

Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruande real "põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus". Piiratud elueaga immateriaalsete varade amortisatsiooniperioodi ja -meetodit vaadatakse üle iga majandusaasta lõpul. Muutused eeldatavas kasulikus elueas või vara tulevase majandusliku kasu ajalisel struktuuril kajastatakse vastavalt kui muutusi amortisatsiooni-perioodis ja -meetodis ehk kui muutust raamatupidamislikes hinnangutes.

(Lisa 1 järg)

Kui on asjaolusid, mis viitavad, et piiratud elueaga immateriaalse vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse, siis viiakse läbi vara väärtuse languse test ja vajadusel hinnatakse vara alla tema kaetavale väärtusele.

G. Laenukasutuse kulud

Laenukasutuse kulutusi kapitaliseeritakse põhivara soetusmaksumusse alates hetkest, mil laenukasutuse kulutused on tekkinud (s.o laen on võetud) ning vara valmistamist on alustatud (s.t. ettevõtte on tekkinud varaga seotud kulutusi ning ta on võtnud ette tegevusi, mis on vajalikud vara ettevalmistamiseks selle otstarbekohaseks kasutamiseks).

Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on olulises osas valmis otstarbekohaseks kasutamiseks või selle aktiivne arendustegevus on pikemaks ajaks peatatud. Kui laen on võetud mingi konkreetse varaobjekti valmistamiseks, kapitaliseeritakse kõik antud laenuga seoses varaobjekti valmistamise perioodil tekkinud laenukasutuse kulutused, millest on lahutatud võimalik kõnealuste laenatud summade ajutisest investeerimisest tulenev investeerimistulu.

Kui konkreetse varaobjekti valmistamiseks ei ole võetud eraldi laenu, kuid selle finantseerimiseks kasutatakse ettevõtte võõrkapitali, lähtutakse laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimisel ettevõtte võõrkapitali kaalutud keskmisest intressimäärast.

H. Finantskohustused

Finantskohustused liigitatakse järgmiselt: laenukohustused, võlad ja ettemaksud korrigeeritud soetusmaksumuses. Ettevõtte otsustab finantskohustuse liigitamise üle selle esmasel arvelevõtmisel. Kõik finantskohustused võetakse esmalt arvele selle õiglases väärtuses, millele antud ja saadud laenude puhul lisanduvad otseselt seotud tehingukulud. Ettevõtte finantskohustused sisaldavad võlgu tarnijatele ja muid kohustusi, arvelduskrediite ning saadud laene.

Pärast arvelevõtmist kajastatakse intressi kandvaid laene amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse maksamisele kuuluvas summas. Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamisel kasutatakse sisemise intressimäära meetodit. Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real „finantstulud ja -kulud”.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

I. Ettevõtte tulu maksustamine

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. Alates 1. jaanuarist 2015. a on maksumääraks 20/80 netodividendidelt. Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus. Finantsseisundi aruandes ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust ettevõtte vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena.

(Lisa 1 järg)

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis võiks kaasned dividendide väljamaksmisega, on ära toodud lisas 11. Dividendide maksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel kasumiaruandes kuluna. Tasumisele kuuluv tulumaksukohustus kajastatakse lühiajalise kohustusena.

J. Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja AS Saarte Liinid põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, kuid seda võib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumeid ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks.

K. Rendiarvestus

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Ettevõtte kui rentnik

- Kapitalirenti kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kui ei ole piisavalt kindel, et rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse, siis amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku eluea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.
- Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma finantsseisundi aruandes rendileandja. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt tuluna ning rentniku poolt kuluna.

*L. Sihtfinantseerimine*Varade sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, s.t sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustust tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest”.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest”.

M. Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole bilansipäeva seisuga varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid

AS Saarte Liinid finantsaruannete koostamisel on arvestatud ettevõtte juhtkonna poolt kaalutud eelduste ja prognoosidega ning nende alusel antud hinnangute ja tehtud otsustega. Tähelepanu pööratakse neile asjaoludele, kus nimetatud eeldused ja otsused võivad mõjutada kajastatud tulude, kulude, varade ja kohustuste rahalist väärtust. Kaalutud on võimalikke riskivaldkondi, kus juhtkonna poolt otsuste tegemisel või hinnangute andmisel kasutatud eeldused ja prognoosid ning nendega seotud ebakindlused võivad viia tulemusteni, mille tagajärjel mõjutatakse ettevõtte kohustusi või varasid määral, mis nõuavad nende bilansilise väärtuse ümberhindamist tulevastel perioodidel.

AS Saarte Liinid juhatus pöörab kohustuste ja varaga seotud otsuste läbivaatamisele ja vajadusel ka ümberhindamisele tähelepanu aastaringselt. Hinnangute andmisel võetakse arvesse varasemate otsuste aluseks olnud asjaolud ning otsuste tegemisel kasutatud eelduste, oletuste ja prognooside antud ajahetkeks teadaolevad muutused. Juhatus tugineb kriitiliste ja oluliste raamatupidamisotsuste puhul ainult sellisele teabele, mille arvestamine on ettevõtte seisukohalt mõistlik. Vajadusel arvestatakse ka selliste asjaolude muutumisega, mis toimuvad väljapool ettevõtte poolt kontrollitavaid valdkondi. Siinkohal on silmas peetud riigis, regioonis või maalimas aruandeperioodil ja tulevikus teadaolevalt toimuvaid turumuudatusi, üldiste seadusandlike põhimõtete aruandeperioodil tehtud või tulevikus tehtavaid muudatusi ja seadusandluse muutunud tõlgendusi.

2016. aastal on AS Saarte Liinid raamatupidamisaruannete osas kõrgema hinnangumääraga seotud või keerulisemad valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on olulised, järgmised:

- hinnangud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete, sealhulgas sihtfinantseerimise nõuete kohta.
- hinnangud materiaalse põhivara kasuliku eluea kohta;
- hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta;
- vajadusel hinnang materiaalse põhivara kaetava väärtuse kohta (väärtuse testide läbiviimise kohta).

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Nõudeid, mille osas juhtkond hindab nende laekumise tõenäosust madalaks 31.12.2016 seisuga ettevõttel bilansilises väärtuses ei olnud (31.12.2015 seisuga samuti 3 398 eurot). Käesoleva lisa krediidiriski juhtimise kirjelduses on välja toodud ka juhtkonna hinnang üle maksetähtaja laekumata nõuete väärtuse kohta.

AS Saarte Liinid on senise tegevuskogemuse põhjal sätestanud põhimõtte, mille kohaselt hinnatakse ebatõenäoliselt laekuvaks üldjuhul need nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 360 päeva.

Põhjus selliseks määratluseks tuleneb ettevõtte poolt osutatavate sadamateenuste sesoonsusest – konkreetsetel probleemsetel juhtudel on majandusaastal tekkinud tähtaja ületanud nõue tasutud hiljemalt järgmisel navigatsiooniperioodil, kuna AS Saarte Liinid on üldjuhul keeldunud sadamateenuste osutamisest pikaajalistele võlgnikele.

Samas hinnatakse konkreetsete probleemsete nõuete laekumise tõenäosust iga nõude osas individuaalselt. Piisava ja adekvaatse teabe omamisel nõude ebakindluse või laekumise tõenäosuse osas võib ettevõtte juhtkond hinnata nõudeid ebatõenäoliselt laekuvateks või lootusetuteks ka enne 360 päeva saabumist. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse kiiremale langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused või maksetähtaegadest korduv mittekinnipidamine.

2016. aastal lootusetult laekuvaid arveid AS Saarte Liinid bilansist välja ei kantud. Eelmisel, 2015. aastal kanti lootusetult laekuvaid arveid bilansist välja summas 3 398 eurot.

2016. aastal ei hinnanud ettevõtte ebatõenäoliselt laekuvaks ühtegi arvet.

(Lisa 2 järg)**Materiaalse ja immateriaalse põhivara kasulik eluiga**

Ettevõtte on materiaalseid ja immateriaalseid põhivarasid kokku summas 56 835 137 eurot seisuga 31.12.2016 (56 319 187 eurot seisuga 31.12.2015).

Seoses Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ reaalse käivitumisega kasvas AS Saarte Liinid investeringute kogumaht 2016. aastal võrreldes eelnenud 2015. aastaga sisuliselt kahekordseks. Aruandeaasta suurimad investeringud tehti sihtfinantseeritud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahendite ja pikaajalise laenu arvelt, lisaks reinvesteeriiti kõik aasta jooksul äriühingu poolt teenitud omavahendid. Teostatud investeringud paigutati eelkõige uute infrastruktuuriobjektide väljaehitamisse ning olemasolevate objektide ja varade rekonstrueerimisse, vähemal määral seadmete ja maa soetamisse, uuringutesse ja projekteerimisse.

Ettevõtte materiaalse ja immateriaalse põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse kasutusele võetud põhivara iseloomust, selle valmistamiseks kasutatud tehnilistest lahendustest ja ettevõtte senisest kogemusest analoogse põhivara kasutamisel. Põhivara kasulik eluiga määratakse juhtkonna hinnanguna ettevõtte poolt soetatud või olemasoleva vara tegeliku kasutamisperioodi kohta. Põhiline osa 2016. aasta investeringutest jääb varagruppi kasuliku elueaga 5 kuni 50 aastat, rekonstrueeritud ja ehitatud rajatised seejuures kasuliku elueaga 25-50 aastat. Põhivaradega seotud amortisatsioonikulud on jätkuvalt suurimaks spetsiifiliseks kulugrupiks AS Saarte Liinid majandustegevuses.

Seisuga 31.12.2016 oli AS Saarte Liinid materiaalse põhivara jääkväärtus 56 826 174 eurot ja majandusaasta amortisatsioonikulu 2 872 528 eurot, seisuga 31.12.2015 olid vastavad näitajad 56 302 673 eurot ja 2 695 036 eurot. Põhivara olemasolu, tehnilist seisukorda ja kasulikku eluiga kontrollitakse igal majandusaastal vähemalt üks kord aastainventuuri käigus. Materiaalsele ja immateriaalsele põhivarale määratud kasuliku eluea määrasid hindab inventuurikomisjon ning teeb põhjendatud vajadusel juhatusele ettepanekuid nende muutmiseks.

2016. aastal AS Saarte Liinid varade kasulikke eluigasid ei korrigeeritud, kuid vastavalt rahandusministri määrusega muudetud riigi raamatupidamise üldeeskirjale tõsteti põhivarana arvestatava vara maksumuse alammäär 5 000 euron. Ettevõtte amortisatsioonikulu kasvas ühekordselt majandusaasta jooksul arvele võetud põhivarade kulumi ja põhivarade alammäära tõusust tingitud mahakandmiste tulemusel tõttu 69 787 euro võrra. Kui AS Saarte Liinid põhivara amortisatsioonimäärasid vähendada 10% võrra, väheneks aasta amortisatsioonikulu ning suureneks puhaskasum 28 725 euro võrra, võrreldaval 2015. aastal tooks samalaadne muudatus kaasa amortisatsioonikulu vähenemise ning puhaskasumi suurenemise 26 950 euro võrra.

Materiaalse põhivara kaetava väärtuse testid

AS Saarte Liinid materiaalse põhivara väärtuse hindamisel kaalutakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Juhul, kui nimetatud asjaolud esinevad, hinnatakse konkreetse vara või raha genereeriva üksuse kaetavat väärtust ja võrreldakse seda ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatud vara maksumusega. Vara kaetavaks väärtuseks loetakse ühte alljärgnevast, olenevalt sellest, kumb on kõrgem:

- vara õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulud;
- vara kasutusväärtust.

Kui põhivara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel leidmaks vara kasutusväärtust. Mõlemal juhul eeldavad vara väärtuse kalkulatsioonid hinnangute kasutamist, mis põhinevad üldise majanduskeskkonna prognoosidel, konkreetsetel turusuundadel, projektipõhistel kauba- ja/või reisijate voogudel ning müüdavate teenuste hinnatasemel. Kui kasutatud hinnangud tulevikus muutuvad, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

(Lisa 2 järg)

AS Saarte Liinid finantsaruannetes on materiaalse põhivarana kajastatud erinevad sadamarajatised, sh lainemurdjad, kaid, teed ja platsid, sadamate tehnilised seadmed, kuid samuti sadamate territoorium. Seejuures võib osade rajatiste kasulik eluiga olla kuni 50 aastat ja maal lõputu ning selliste varade väärtuse hindamiseks tuleks koostada väga pikaajalised prognoosid. Samas on määrav osa äriühingu põhivarast ehitatud ja soetatud avaliku huvi teenuste osutamise tagamiseks (parv- ja liinilaevaliikluse kindlustamine Eesti asustatud saartega). AS Saarte Liinid juhatuse hinnangul ei ole võimalik ettevõtte tegevuse piiramine ühegi sadama arvelt. Seetõttu on äriühingu väikseim eristatav raha genereerimise üksus, 17 sadamat kokku, ehk AS Saarte Liinid tervikuna.

Lähtudes 2016. aasta majandusaastal ettevõtte juhtkonnale teada olnud infost, võib väita, et sisuliselt on tegemist turumõjudest sõltumatute investeeringutega, kuna potentsiaalsed konkurendid antud tegevusvaldkonnas ja –piirkonnas puuduvad. Äriühingu põhiliste koostööpartneritega sõlmitud sadamateenuste müügikokkulepped on pikaajalised ja risk käibemahtude languse osas piisaval määral maandatud. Seega on materiaalse põhivara majandustingimustest tulenev väärtuse languse risk ebaoluline ning juhatuse hinnangul ei ole materiaalse põhivara väärtuse testimine 2016. aasta majandusaasta aruande koosseisus vajalik.

Hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta

AS Saarte Liinid kasutab teatud sadamahooneid osaliselt materiaalse põhivara ning osaliselt kinnisvarainvesteeringuna. Ettevõtte hindab nende objektide puhul proportsiooni, millises ulatuses kasutatakse objekti kui materiaalselt põhivara ning mis ulatuses kinnisvarainvesteeringuna.

Kuna aruandeperioodil ja sellele eelnevatel perioodidel välja renditud kinnisvaraobjektid ei ole eraldi võõrandatavad ja enda majandustegevuses kasutatav osa on oluline, kajastab ettevõtte selliseid objekte 31.12.2016 ja 31.12.2015 seisuga materiaalse põhivarana.

Riskide juhtimine

Arvestades AS Saarte Liinid poolt läbitud kiiret kasvuperioodi, mida rahastati nii omavahendite, sihtfinantseeritud vahendite kui ka laenude arvelt, tuleb pöörata tähelepanu finantseerimistegevusega kaasnevale olulistele riskidele. Kasvustaadiumis ettevõtet mõjutavad enim järgmised olulised riskigrupid: tururisk (sh rahavoogude intressirisk), krediidirisk ja likviidsusrisk.

AS Saarte Liinid juhatuse aktsepteerib üldise seisukohana finantsturu pikaajalist prognoosimatust ja üritab vähendada võimalikke sellest tulenevaid ebasoodsaid mõjusid äriühingu finantstegevusele. Samas on ettevõttel riigile kuuluva äriühinguna kohustus jälgida riigihangete seadustest tulenevaid nõudeid ka finantseerimistegevuses ja finantsinstrumentide kasutamisel. Kuna ka ettevõtte poolt kasutatud sihtfinantseeringute maht on väga suur, on juhtkonna poolt valitud konservatiivne lähenemine vabaturu tuletis- ja finantsinstrumentidele.

Tururiskid**a) Valuutarisk**

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. AS Saarte Liinid valuutariski vältimise põhiinstrumendiks on majandustegevuse euro-põhisus, mida lihtsustab ettevõtte põhilise sihtturu paiknemine eurotsoonis. Äriühingul puuduvad kohustused ja nõuded muudes valuutades. Kõik olemasolevad pikaajalised nõuded ja võlakohustused on noteeritud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariski vabadena.

2016. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised eurodes. Võrreldaval 2015. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised samuti eurodes, millele tuginedes võib kinnitada, et AS Saarte Liinid ei ole valuutariskile avatud.

(Lisa 2 järg)**b) Hinnarisk**

AS Saarte Liinid on osaliselt hinnariskile avatud sisseostetavate teenuste, elektrienergiaga seotud kulude ning kütuse osas. Ettevõtte riskid maandati aruandeaastal ostes majanduslikult olulisi teenuseid läbi hankemenetluste. Ostetud teenustest suurimat tähtsust omavale laadimis- ja lossimisteenusele korraldati hange 2015. aastal, millega fikseeriti teenuse hind 2018. aasta lõpuni. Elektrienergia hange majandusaastaks viidi läbi 2015. aasta detsembris ning selle tulemusel fikseeritud hinnaga arvestati energia tarbimisel ja edasimüügil 2016. aastal. Aruandeaasta lõpus viidi läbi analoogne hange elektrihinna fikseerimiseks järgneva, 2017. aasta kokkulepete sõlmimiseks. Vedelkütuse olulisemad tarnijad on samuti leitud läbi hankemenetluse, mille tulemusel on fikseeritud AS Saarte Liinid soodustuse marginaalid.

Juhatuse hinnangul on ettevõtte hinnariskid maandatud adekvaatselt ja piisavas mahus. Riskidele ollakse avatud elektrienergiaga seotud tasude osas (võrgutasud, taastuenergiatasud) ja vedelkütuse hinnakõikumise osas. Samas ei mõjuta kumbki neist kulukomponentidest olulisel määral ettevõtte majandustulemust, kuna mõlema kuluartikli osas ei ole äriühing teenuse lõpptarbijat vaid vahendajat. Kuna AS Saarte Liinid ei oma investeeringuid omakapitali instrumentidesse, siis ei ole ettevõtte avatud finantsinstrumentidest tulenevale turuhinnariskile.

c) Intressimäära risk

AS Saarte Liinid intressimäära risk tuleneb ettevõtte investeeringute kaasrahastamiseks võetud pikaajalistest võlakohustustest ja arvelduskrediidi kasutamisest rahavoogude juhtimisel. Äriühingul puuduvad tähtajalised deposiidid, kuid SEB pangaga on sõlmitud üleöödeposiidi raamleping. Seoses arvelduskrediidi kasutamisega aruandeaastal üleöödeposiiti ei kasutatud ning hoiustest ja deposiitidest täiendavat intressimäära riski ettevõttele ei tulenenud. AS Saarte Liinidel oli 2016. aasta lõpu seisuga neli kehtivat pikaajalist laenulepingut, mis on sõlmitud avatud hankemenetluse tulemustel. Kõikide lepingute intressimäärad on seotud ujuva intressimääraga (6 kuu EURIBOR), mis muudab äriühingu avatuks intressimäära riskile.

Ettevõttel on põhimõtteline võimalus kasutada lühiajalisi finantsinstrumente (näiteks intressimäära ujuvast-fikseerituks vahetustehinguid) intressimäära riskide maandamiseks, kuid tänane turusituatsioon ja hangetel saavutatud kokkulepped intressimäärade osas seda võimalust ei toeta. Seisuga 31.12.2016 on ettevõtte lühi- ja pikaajalistest laenu- või liisingkohustustest seotud ujuva intressimääraga 100,0 % (seisuga 31.12.2015 oli 99,5%). Intressiriskile avatud võlakohustuste osakaal oli kõigist kohustustest seisuga 31.12.2016 14,8% (seisuga 31.12.2015 13,6%).

Intressimäära riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäära riski mõju ettevõtte puhaskasumile turuga seotud intressimäära hinnangulise kõikumise kaudu. Arvestades majandusaasta keskmist intressimäära ja selle kujunemist (6 kuu EURIBOR -0,157% aastas keskmiselt) oli ujuva intressimäära osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimääras 0% ja sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2016 kokku 0 eurot. Võrreldaval perioodil 2015. aastal oli ujuva intressimäära (6 kuu EURIBOR keskmiselt 0,06% aastas) osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimääras 5,0% ehk sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2015 kokku 4 417 eurot.

Kui turuintressimäär oleks majandusaastal olnud 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2016 olnud arvestuslikult 59 876 eurot väiksem/suurem. Kasutades võrdlusaasta tundlikkusanalüüsis turuintressimäära kõikumise hinnanguna samuti muutuse suurust 100 baaspunkti oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2015 olnud arvestuslikult 43 250 eurot väiksem/suurem.

(Lisa 2 järg)

Baasintresside tase on jätkuvalt negatiivne ja põhinedes asjakohastele majandusprognosidele püsib samal tasemel ka lähiaastatel. Arvestades seda, et intressikulud moodustasid AS Saarte Liinid aruandeaastal kuludest 1,1% on intressimäärade riski mõju ettevõttele minimaalne.

Krediidirisk

Krediidirisk on oht, et ettevõtte vastaspool ei täida finantssuhetest või kliendilepingutest tulenevaid kohustusi tuues rikkumisega kaasa võimaliku finantskahju. AS Saarte Liinid krediidirisk tuleneb põhiosas nõuetest ostjate vastu ja rahastamisotsustega eraldatud, kuid ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahenditest. Krediidiriski maandamiseks viiakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist läbi kliendi taustauuring. Klientidega, kes kavandavad ettevõtte poolt pakutavate teenuste suuremahulist ja/või pikaajalist kasutamist, sõlmitakse kahepoolsed lepingud. Lepingutega täpsustatakse poolte kohustused ja maksekäitumise põhinõuded, samuti võimalikud sanktsioonid.

Ülejäänud meetodid klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks seisnevad igapäevases klientide maksekäitumise jälgimises ja vajalike meetmete operatiivses rakendamises. Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks on kasutatud ka avansiliste ettemaksete nõuet klientidele, kelle maksevõimes on põhjust kahelda. Aastalõpu seisuga kantakse ebatõenäoliselt laekuvad nõuded lootusetuteks. Lootusetult laekuvad arved kantakse bilansist välja nõukogu otsusega peale juhatuse vastava hinnangu saamist. Finantsvarade krediitkvaliteedist 2016. aastal annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 4.

Äriühingu jaoks oluline krediidirisk on nõuded ostjate vastu. Seisuga 31.12.2016 oli ettevõtte finantsseisundi aruandes krediidiriskile avatud nõudeid kokku summas 1 512 217 eurot ja võrreldava, 31.12.2015 seisuga, 731 653 eurot. Aruandeaastal toimunud lühiajaliste nõuete kasv on seotud liinivedudelt lahkunud OÜ Väinamere Liinid poolt tähtjaks tasumata arvete põhivõla suurenemisega 892 410 euron, millele lisandusid lepingujärgselt arvestatud viivised kokku 204 426 eurot. Kokku nõuded OÜ Väinamere Liinid vastu moodustasid 31.12.2015 seisuga 1 096 836 eurot. Võlgnevusega seotud likviidsusriski vähendamiseks algatas AS Saarte Liinid kohtumenetluse võlgade sissenõudmiseks ning arestis võlgade katteks kohtuniku määrusega liiniveol kasutatud parvalaeva St.Ola. Täiendava meetmena arestiti kohtu määrusega MKM (Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium) poolt 30.09.2016 lõppenud avaliku liiniveo teenindamisel lepingu alusel vedajale seni veel tasumata ühistransporditoetus. Aastaruande esitamisel on laeva aresti aluseks olnud maakohtu otsus rionkonnakohtu poolt tühistatud. AS Saarte Liinid esitas ringkonnakohtu otsuste osas määruskaebuse Riigikohtule ning ootab menetluse algust. Ühistransporditoetuse aresti osas kinnitas ringkonnakohus maakohtu otsust.

AS Saarte Liinid juhtkonna hinnangul on tegemist piisava tagatisega äriühingu nõuete katmiseks. Arestitud parvalaeva St.Ola hinnanguline kiirmüügi maksumus on 850-900 tuhat eurot ja arestitud ühistransporditoetuse kogumaht 296 tuhat eurot, seega moodustab tagatise kogumaksumus 1,15-1,2 miljonit eurot. OÜ Väinamere Liinid on vaidluse jooksul püüdnud vältida AS Saarte Liinid nõuete tasumist alusetult tuletatud fiktiivsete nõuetega, mida majandusaasta aruande kohaselt võib käsitleda tingimusliku kohustusena. OÜ Väinamere Liinid esitas aruandeaastal kaks väidetavat nõudeavaldust: 29. septembril 2016 summas 935 666 eurot ja 7. oktoobril 2016 summas 47 325 eurot. AS Saarte Liinid juhtkond tutvus mõlema avaldusega ning lasi teha nende õigusliku analüüsi, mille järeldusena saab kinnitada, et nõuete realiseerumine tingimusliku kohustusena on äärmiselt ebatõenäoline.

Ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahendite kogusumma oli seisuga 31.12.2016 kokku 771 339 eurot ja võrreldava, 31.12.2015 seisuga, 57 274 eurot. Vaatamata kirje olulisele kasvule on tegemist madala krediidiriskiga nõuetega, kuna need on kaetud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldatud vahendite rahastamisotsusega.

(Lisa 2 järg)**Likviidsusrisk**

AS Saarte Liinid likviidsusrisk on seotud eelkõige lühiajaliste nõuete ja võlgadega. Ettevõtte eesmärgiks on tasakaalu säilitamine rahastamisallikate iseloomu, tähtaja, piisavuse ja paindlikkuse vahel. AS Saarte Liinid finantsvarad koosnevad nõuetest ostjate vastu ning laekumata sihtfinantseerimisest, vastavate kirjade olulisi muutusi aruandeaastal kirjeldati krediidiriski käsitlevas lõigus. Pikaajalisi finantsvarasid, investeringuid ja väärtipabereid äriühing ei oma.

Lühiajalised nõuded ja ettemaksed (eurodes)	31.12.2016	31.12.2015
Tagasimaksed järgmise 12 kuu jooksul	2 550 197	792 172
KOKKU	2 550 197	792 172

Finantskohustused maksetähtaegade lõikes (eurodes; 31.12.2016)	Saldo ²	Diskonteerimata rahavood ¹			
		Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele	1 067 430	1 067 430	0	0	1 067 430
Laenukohustused	6 339 703	2 064 603	3 184 827	1 478 500	6 727 930
KOKKU	7 407 133	3 132 033	3 184 827	1 478 500	7 795 360

Finantskohustused maksetähtaegade lõikes (eurodes; 31.12.2015)	Saldo ²	Diskonteerimata rahavood ¹			
		Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele	195 543	195 543	0	0	195 543
Laenukohustused	5 648 772	1 500 684	3 189 543	1 427 430	6 117 657
KOKKU	5 844 315	1 696 227	3 189 543	1 427 430	6 313 200

¹ Intressikulud on prognoositud kasutades vastaval bilansipäeval kehtinud intressimäärasid.

² Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses.

AS Saarte Liinid võlad ja ettemaksed on tagasimakse tähtaegadega kuni 12 kuud, põhiosa võlgadest on seotud eelpool viidatud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest rahastatud projekti raames esitatud töövõtjate arvetega sadamate rekonstrueerimistööde eest. Võlad kaetakse laekumata sihtfinantseeringu laekumisel. Ülejäänud äriühingu võlad on seotud jooksva majandustegevusega ja arvestatud tööjõukuludega. Oma tegevuse rahastamiseks kasutab ettevõtte arvelduslaene, kapitalirenti ja pikaajalisi pangalaene. Ettevõtte põhimõtete kohaselt ei tohiks sõlmitud diskonteerimata laenukohustuste tagasimaksete lõpptähtajast rohkem kui 35% saabuda järgmise 12 kuu jooksul.

2016. majandusaasta lõpuks moodustavad järgneva 12 kuu jooksul saabuval diskonteerimata kohustuste tähtajad 30,7% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuval tähtajad 47,3% ja enam kui 5 aasta pärast saabuval tähtajad 22,0%. AS Saarte Liinid juhtkonna hinnangul on saavutatud likviidsusriskide võrdne jaotumine järgnevatele perioodidele läbi võrdsete laenude lühiajaliste tagasimaksete, arvesse võtmata arvelduskrediidi lühiajalist jääki. Võrdlusperioodi, 2015. majandusaasta lõpuks olid võlakohustused restructureeritud nii, et 12 kuu jooksul saabuval tähtajad moodustavad 24,5% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuval tähtajad 52,2% ja enam kui 5 aasta pärast saabuval tähtajad 23,3% diskonteerimata koguvõlgnevusest.

(Lisa 2 järg)

Tulenevalt lühiajaliste nõuete ja kohustuste vahekorrasst kujunes ettevõtte majandusaasta lõpuks negatiivne käibekapital – 1 054 987 eurot. AS Saarte Liinid juhatus on äriühingu likviidsusriski maandamiseks rakendanud lühiajalisi laenukooteid. Aruandeaastal kasutati SEB Panga arvelduslaenu kogulimiidiga 1,3 miljonit eurot, mille lõpptähtaega pikendati ühe aasta võrra 2016. aasta novembris.

Lisaks arvelduslaenu kasutamisele on likviidsusriski vähendanud põhilise koostööpartneri vahetumine suurtel parvlaevaliinidel. Kuna AS Saarte Liinid majandustegevus liinilaevade teenindamisel on kavandatud kasumlikuna, kaasneb korrektse lepingupartneriga käibevahendite kasv.

31. detsember 2016. seisuga oli arvelduskrediiti kasutatud 1,2 miljoni euro ulatuses (vt lisa 9), mis tulenes käibevahendite ajutisest suunamisest pikaajaliste investeeringute finantseerimiseks. AS Saarte Liinid reinvesteerib kokkuleppel omanikuga kogu teenitud kasumi, kuid sellele vaatamata jälgitakse majandusaasta jooksul vajadusel finantseerimisallikate vastavust kulude iseloomule. Ettevõtte sõlmis 2016. aastal ka pikaajalise laenulepingu Nordeaga kogulimiidiga 2,5 miljonit eurot, millest 31. detsember 2016 seisuga oli kasutatud 0,9 miljonit eurot (vt lisa 9). Juhatusel on võimalik lühiajalise etteteatamisega vajadusel kasutada pikaajalise investeeringulaenu limiiti vabastades teenitud omavahendid jooksva äritegevusega seotud finantskohustuste ja sellega seotud arvelduskrediidi tähtaegseks täitmiseks ning maandades seeläbi võimalikku likviidsusriski.

Juhatus hinnangul ei tekita negatiivne käibekapital ja likviidsusnäitajad 2017. aastal ettevõttele majandusraskusi, kuna vastavalt rahavoogude prognoosile ja sõlmitud laenulepingutele suudab ettevõtte katta kõik lühiajalised kohustused.

Kapitali juhtimine ja finantsvõimendus

AS Saarte Liinid kapitali juhtimisel on seatud eesmärgiks ettevõtte krediitvõimekuse püsimine piisaval tasemel, et vajadusel kaasata võõrkapitali investeerimistegevuse rahastamiseks. Äriühingu omakapital koosneb emiteeritud aktsiakapitalist, kohustuslikust reservkapitalist ja jaotamata kasumist. Ettevõtte kapitaliseeritust jälgitakse võlakohustuste ja omakapitali suhtarvude abil ning hinnates neid võrdluses ettevõtte investeerimis- ja finantseerimisvajadusega.

Finantsvõimendus seisuga	31.12.2016	31.12.2015
Laenukohustused (lisa 9)	6 339 703	5 648 772
Raha ja raha ekvivalendid	69 190	91 835
Netovõlg	6 270 513	5 556 937
Kogu omakapital	16 746 885	16 043 583
Kogu kapital (eurodes)	23 017 398	21 600 520
Võõrkapitali ja kogukapitali suhe	27,2%	25,7%

AS Saarte Liinid võõrkapitali suhe kogukapitali ehk finantsvõimendus oli 31.12.2016 seisuga 27,2%. Võrreldes 2015. aastaga tõusis finantsvõimendus 1,5 protsendipunkti võrra varasemale tasemele, seejuures kasvas äriühingu netovõlg on 12,8% ning kogukapital 6,6% võrra.

Finantsvõimenduse kasv võrreldes eelneva aastaga on tingitud suuremahuliste sihtfinantseeritud projektide taaskäivitumisest ning nendega kaasnenud kaasfinantseerimisnõuete täitmiseks võetud laenu põhiosa väljamaksetega. Lisaks sihtfinantseeritud projektidele kasutati aruandeaastal laenuvahendeid Roomassaare sadama Kullimäe laoplatši väljaehitamiseks.

(Lisa 2 järg)

Õiglane väärtus

Ettevõtte hinnangul ei erine bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade (lisa 4) ja –kohustuste (lisa 8 ja 9) bilansilised väärtused seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 oluliselt nende õiglasest väärtusest.

Ettevõtte laenukohustused kannavad peamiselt ujuvat intressimäära, mis muutub vastavalt turu intressimäära kõikumistele. Juhtkonna hinnangul vastavad ettevõtte võlakohustuste intressimäärad turutingimustele. Sellest tulenevalt hindab juhatus, et pikaajaliste kohustuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Muud finantsvarad ja -kohustused (nt nõuded ostjatele, võlad Hankijatele) on lühiajalised, mistõttu juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus on lähedane nende õiglasele väärtusele.

Pikaajaliste finantskohustuse õiglane väärtus määratakse diskonteeritud tuleviku lepinguliste rahavoogude baasil kasutades turu intressimäära, mis on ettevõttele kättesaadav sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. See vastab finantsinstrumentide tasemele 3, mille puhul ümberhindluseks kasutatavad hindamismeetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt

Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB) ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) on välja andnud järgmised standardid, standardite muudatused ja tõlgendused, mis kohalduvad 2016. aastal või hiljem algavatele aruandeperioodidele. IASB lubab varasemat rakendamist.

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2016 algaval aruandeaastal, ei ole olulist mõju Ettevõttele.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Ettevõttele kohustuslikuks alates 01.01.2017 või hilisematel perioodidel ja mida Ettevõtte ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9, Finantsinstrumendid: klassifitseerimine ja mõõtmine

Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande, ja varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.
- Võlainstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb

(Lisa 3 järg)

mõõta õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks derivatiivid). Varjatud („embedded“) derivatiive ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

- Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglasest väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.
- Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.
- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediitkvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikast tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetele tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediidikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas. Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 15 Müügitulu lepingutelt klientidega, muudatus standardi IFRS 15 jõustamise osas

Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 15 Müügitulu lepingutelt klientidega, muudatused

Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõtte on müügitehingu põhiosutaja (*principal*) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakumise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetsel ajahetkel või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel. Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 16 Rendilepingud

Uus standard sätestab rendilepingute arvele võtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle

(Lisa 3 järg)

asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

Avalikustamise projekt – IAS 7 muudatused

Muudetud standard IAS 7 nõuab finantseerimistegevusest tekkinud kohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste avalikustamist. Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Ettevõttele.

Lisa 4 Nõuded ja ettemaksed

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Nõuded ostjate vastu, sh		1 512 217	731 653
- <i>Ostjatelt laekumata arved</i>		1 512 217	731 653
Muud lühiajalised nõuded, sh		864 089	59 274
- <i>Saamata põhivara sihtfinantseerimine</i>		771 339	57 274
- <i>Muud nõuded</i>		92 750	2 000
Nõuded kokku		2 376 306	790 927
Ettemaksed, sh			
<i>Maksude ettemaksed ja tagasinõuded</i>		173 891	1 245
Ettemaksed kokku		173 891	1 245
Nõuded ja ettemaksed kokku		2 550 197	792 172
Aasta jooksul ebatõenäoliselt hinnatud ja lootusetuks kantud nõuded, sh			
Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded			
majandusaasta alguses		0	0
Lootusetuks kantud nõuded		0	3 398
Kokku		0	3 398

Aruandeaastal kanti lootusetuks laekumata arveid summas 0 eurot (2015. a. 3 398 eurot). Ühtekuuluvusfondilt (ÜF) jäi taotluste alusel saamata põhivara sihtfinantseerimist aruandeaastal summas 711 807 eurot (2015. a. 0 eurot) ja Regionaalfondilt (RF) summas 0 eurot (2015. a. 57 274 eurot). Maksude ettemaksete ja tagasinõuetena kajastub käibemaksu ettemaks seisuga 31.12.2016 summas 173 891 eurot (31.12.2015. a. 1 245 eurot). AS Saarte Liinid tähtaja ületanud nõuded, mis ei ole kuluks kantud, moodustasid 31.12.2016 seisuga 1 084 925 kokku eurot (2015.a. 511 995 eurot). Üle tähtaja nõuete krediidiriski hinnang on välja toodud lisas 2.

Muude nõuete all on kajastatud Matsalu Veevärk OÜ Virtsu puhastusseadmete kasutamise eest tehtud ettemaks summas 28 750 eurot (2015. aastal 0 eurot) ja OÜ Väinamere Liinid võlgnevuse tagamise kohtuhagiga seotud deposiidid kokku summas 64 000 eurot (2015. aastal 0 eurot).

Lisa 5 Varud

Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2016	31.12.2015
Tooraine ja materjal	40 154	39 693
Varud kokku	40 154	39 693

Tooraine ja materjalina ettevõtte sadamates on arvele võetud absorbtsioonipoom, vendrid, vedelkütus hoonete katlamajadele ja veesõidukite kütus.

Lisa 6 Materiaalne põhivara

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus							
31.12.2015		295 602	71 264 960	4 445 463	185 440	196 884	76 388 349
Akumuleeritud kulum							
31.12.2015		0	-18 554 719	-1 408 755	-122 203	0	-20 085 677
Jääkmaksumus							
31.12.2015		295 602	52 710 241	3 036 708	63 237	196 884	56 302 673
Ostud		163 050	81 303	15 255	7 321	3 122 549	3 389 478
Reklassifitseerimine		0	888 660	18 553	0	-907 213	0
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	0	-2 487 866	-295 675	-11 648	0	-2 795 189
Müügid		-1 001	0	0	0	0	-1 001
Mahakandmised		0	-17 802	-38 556	-13 429	0	-69 787
Soetusmaksumus							
31.12.2016		457 651	72 161 640	4 330 982	158 161	2 412 220	79 520 654
Akumuleeritud kulum							
31.12.2016		0	-20 987 104	-1 594 697	-112 680	0	-22 694 481
Jääkmaksumus							
31.12.2016		457 651	51 174 536	2 736 285	45 481	2 412 220	56 826 174

- Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldati aruandeaastal välisabi 1 686 573 eurot, mida kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks. Aruandeaasta lõpuks jäi eraldatud 1 686 573 eurost laekumata 711 807 eurot, mis laekub 2017.a. KIK-ist eraldati kodumaist sihtfinantseerimist summas 59 532 eurot (2015.a. 0 eurot), mida kasutati Sõru puurkaev-pumpla parendamiseks.
- Ostude summast 3 389 478 eurost on rahavoogude aruandes maha lahutatud mitterahaline sihtfinantseerimine summas 1 403 527 eurot ja tasumata investeeringutega seotud tarnijate arvete aasta alguse ja aasta lõpu saldode vahe summas 804 581 eurot.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2016 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 893 069 .

Aruandeaastal on müüdud ja maha kantud materiaalne põhivara kokku soetusmaksumuses 257 173 eurot ja akumuleeritud kulumit summas 186 385 eurot.

(Lisa 6 järg)**Eelmise aruande aastal toimunud tehingud materiaalse põhivaraga**

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus							
31.12.2014		295 602	69 430 338	4 001 282	179 378	811 560	74 718 160
Akumuleeritud kulum							
31.12.2014			0 -16 171 209	-1 209 471	-120 825		0 -17 501 505
Jääkmaksumus							
31.12.2014		295 602	53 259 129	2 791 811	58 553	811 560	57 216 656
Ostud		0	148 960	248 670	15 994	1 359 689	1 773 313
Reklassifitseerimine		0	1 721 691	252 674	0	-1 974 365	0
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	0	-2 419 539	-256 447	-11 310	0	-2 687 296
Soetusmaksumus							
31.12.2015		295 602	71 264 960	4 445 463	185 440	196 884	76 388 349
Akumuleeritud kulum							
31.12.2015			0 -18 554 719	-1 408 755	-122 203		0 -20 085 677
Jääkmaksumus							
31.12.2015		295 602	52 710 241	3 036 708	63 237	196 884	56 302 673

- Euroopa Liidu Regionaalfondist eraldati 2015.aastal välisabi 228 072 eurot, mida kasutati Virtsu, Naissaare ja Sviby sadamate parendamiseks. 31.12.2015 jäi 2014. aastal eraldatud 287 676 eurost laekumata 26 653 eurot, mis laekub 2016. aastal. 2015. aastal eraldatud 228 072 eurost jäi aruandeaastal laekumata 30 621 eurot, mis laekub samuti 2016. aastal.
- EAS eraldas 2015. aastal 0 eurot (2014.a. 130 000 eurot). 130 000 eurost jäi 2014.a. laekumata 59 962 eurot, mis laekus 2015. aastal.
- Ostude summale 1 773 313 eurot on rahavoogude aruandes juurde liidetud tasumata investeeringute arvete aasta alguse ja aasta lõpu vahe 78 766 eurot.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2015 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 767 940 eurot.

Maha on kantud 2015.aastal põhivara kokku soetusmaksumuses 103 124 eurot. Kõik maha kantud põhivaraobjektid olid 100% amortiseerunud ja aastainventuuride käigus kasutamiskõlbatuks tunnistatud.

Lisa 7 Immateriaalne põhivara

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Arenguväljaminekud	Ettemaks immateriaalse põhivara eest	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2014	44 291	6 883	51 174
Akumuleeritud kulum 31.12.2014	-28 563	0	-28 563
Jääkväärtus 31.12.2014	15 728	6 883	22 611
Ostud	1 643	0	1 643
Immateriaalse põhivara amortisatsioon ja allahindlused	-7 740	0	-7 740
Soetusmaksumus 31.12.2015	45 934	6 883	52 817
Akumuleeritud kulum 31.12.2015	-36 303	0	-36 303
Jääkmaksumus 31.12.2015	9 631	6 883	16 514
Immateriaalse põhivara amortisatsioon ja allahindlused	-7 551	0	-7 551
Soetusmaksumus 31.12.2016	40 736	6 883	47 619
Akumuleeritud kulum 31.12.2016	-38 657	0	-38 657
Jääkmaksumus 31.12.2016	2 080	6 883	8 963

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

Eurodes, seisuga 31. Detsember

	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Võlad tarnijatele*		1 067 430	195 543
Võlad töötajatele		179 428	169 176
Maksuvõlad	12	90 677	79 226
Muud kohustused		381 734	381 734
Ettemaks toodete ja teenuste eest		10 135	30
Võlad ja ettemaksed kokku		1 729 404	825 709

* sh. võlad põhivara eest 902 397 eurot (31.12.2015. a. 97 816 eurot).

Muude kohustuste all kajastatakse Rahandusministeeriumi ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vahel sõlmitud kokkuleppe alusel muudetud sihtfinantseerimise tagasimaksekohustuse jääki kokku summas 381 734 eurot. Tagasimaksekohustuse jääk kaetakse Rahandusministeeriumi poolt koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, kuni vastava kokkuleppe realiseerumiseni kajastatakse tagasimaksekohustuse jääk ettevõtte kohustusena.

Lisa 9 Laenukohustused

Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2016	Tagasimaksed 2017. a.	Tagasimaksed 2018 - 2026. a	Makse- tähtaeg	Intressimäär
Pangalaen SEB	2 340 000	310 000	2 030 000	2023.a.	6 kuu EURIBOR + 1,27%
Pangalaen SEB	439 393	239 669	199 724	2018.a.	6 kuu EURIBOR +1,2%
Pangalaen Danske	1 430 000	190 000	1 240 000	2021.a.	6 kuu EURIBOR +1,04%
Pangalaen Nordea	862 762	0	862 762	2026.a.	6 kuu EURIBOR +1,15%
Kapitalirent	26 966	4 873	22 093	2020 a.	6 kuu EURIBOR+1,6%
Arvelduskrediit	1 240 582	1 240 582	0	-	1 kuu EURIBOR+1,5%
Kokku	6 339 703	1 985 124	4 354 579		

Kõikide pikaajaliste laenukohustuste alusvaluutaks on euro. 2016. aastal sõlmis AS Saarte Liinid investeerimislaenu lepingu Nordea Pangaga ja sai laenu 862 762 eurot.

	31.12.2015	Tagasimaksed 2016. a.	Tagasimaksed 2017 - 2023. a	Makse- tähtaeg	Intressimäär
Pangalaen SEB	2 580 000	240 000	2 340 000	2023.a.	6 kuu EURIBOR + 1,27%
Pangalaen SEB	679 061	239 669	439 392	2018.a.	6 kuu EURIBOR +1,2%
Pangalaen Danske	1 620 000	190 000	1 430 000	2021.a.	6 kuu EURIBOR +1,04%
Kapitalirent	31 751	4 784	26 967	2020 a.	6 kuu EURIBOR+1,6%
Arvelduskrediit	737 960	737 960	0	-	2,05 %
Kokku	5 648 772	1 412 413	4 236 359		

Kõikide pikaajaliste laenukohustuste alusvaluutaks on euro. 2015. aasta jooksul võttis AS Saarte Liinid välja SEB Panga poolt antud investeerimislaenu kasutamata jäägi kogusummas 515 658 eurot ja suurendas SEB Panga arvelduskrediidi limiiti 400 000 euro võrra 1 300 000 euronni.

Lisa 10 Sihtfinantseerimine

Eurodes, aasta kohta

	Lisa	2016	2015
Saldo aasta algul		34 724 823	36 981 316
Saadud (rahaline laekumine)*		342 578	228 072
Saadud (mitterahaline laekumine)*		1 403 527	0
Tulu sihtfinantseerimisest	15	-1 792 242	- 1 717 403
Sihtfinantseerimise vähendamine**		0	-767 162
Saldo aasta lõpul		34 678 686	34 724 823

AS Saarte Liinid poolt kasutatud sihtfinantseerimise saldo jaguneb aruandeaasta lõpul allikate lõikes järgmiselt: EL Ühtekuuluvusfondi vahendid kokku 23 457 554 eurot, EL Regionaalfondi vahendid kokku 5 115 739 eurot, kodumaine sihtfinantseerimine (riigieelarve ja omavalitsuste vahendid) kokku 5 802 138 eurot, Keskkonnainvesteeringute Keskus SA vahendid kokku 215 391 eurot ja Ettevõtluse Arendamise SA vahendid kokku 87 864 eurot. Kõik sihtfinantseerimised on saadud investeeringuteks materiaalsesse põhivarasse.

(Lisa 10 järg)

* Saadud rahaline laekumine summas 283 046 eurot on saadud aruandeaastal ühtekuuluvusfondist, mis kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks ja 59 532 eurot KIK-ist Sõru puurkaev-pumpla parendamiseks.

Saadud mitterahaline laekumine summas 1 403 527 eurot (sihtfinantseerija tasub kohustusi otse materiaalse põhivara hankijale) eraldati aruandeaastal ühtekuuluvusfondist ja kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks.

** 2015. aastal tegi Rahandusministeerium tagasinõudeotsuse projekti 3.3.0100.09-0001 "Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine" osas kokku 647 333 euro ulatuses, mis vaidlustati AS Saarte Liinid poolt. Vaidlus lõpetati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Rahandusministeeriumi vahelise kompromisslahendusega, mille tulemusel AS Saarte Liinid korrigeeris eelmistel perioodidel arvestatud sihtfinantseerimist täiendavalt 119 829 euro ulatuses. Kuna Rahandusministeeriumi 2015.aastal koostatud toetuse osalise tagasinõudmise ja taotluse rahuldamise otsuse kohaselt loeti tasaarvestamise teel tagasinõudest tagastatuks AS-le Saarte Liinid seni välja maksmata toetus 265 599 eurot ning 381 734 eurot kuulub tasumisele Rahandusministeeriumi poolt koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, puuduvad AS Saarte Liinid juhatuse hinnangul indikatsioonid sihtfinantseerimise täiendava tagasikutsumise kohta.

Lisa 11 Omakapital

AS Saarte Liinid on äriühing, mille kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused aktsiakapitali suurendamise või vähendamise ning dividendide jaotamise osas teeb Eesti Vabariik, keda ettevõtte üldkoosolekul omanikuna esindab majandus- ja kommunikatsiooniminister. AS Saarte Liinid põhikirja kohaselt on ettevõtte miinimumkapital 4 793 400 eurot ning maksimumkapital 19 173 600 eurot. Seisuga 31.12.2016 koosnes AS Saarte Liinid aktsiakapital 66 366 aktsiast nimiväärtusega 100 eurot kokku summas 6 636 600 eurot. Aruandeaasta jooksul aktsiate arv ja nimiväärtus ei muutunud. Omakapitali koosseisus oleva reservi osas vt. lisa 1 punkt "J".

Seoses suuremahuliste sihtfinantseeritud investeeringute teostamisega ei kuulu AS Saarte Liinid omaniku otsuse alusel dividendimaksjate hulka. Maksimaalselt võimalike dividendide suurus ning dividendide maksmisega kaasneva tulumaksukohustuse suurus on toodud alljärgnevas tabelis:

Eurodes, seisuga 31.detsember	31.12.2016	31.12.2015
Jaotamata kasum	9 446 625	8 743 323
Võimalik maksta dividendidena	7 557 300	6 994 658
Dividendimaksuga kaasnev tulumaksukulu	1 889 325	1 748 665

Lisa 12 Maksuvõlad

Eurodes, seisuga 31.detsember	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Kinnipeetud tulumaks		27 511	24 063
Sotsiaalmaks		55 515	48 468
Kinnipeetud kogumispensioni makse		2 279	2 008
Ettevõtte tulumaks		2 595	2 038
Töötuskindlustusmaks		2 777	2 649
Kokku	8	90 677	79 226

(Lisa 12 järg)

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused – maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud ettevõtte maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli ettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni viie aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Lisa 13 Rendid

Eurodes, aasta kohta

Kapitalirent (ettevõtte kui rentnik)

Rendile võetud vara kajastub bilansikirje “Transpordivahendid soetusmaksumuses” hulgas soetusmaksumusega 36 825 eurot. Rendilepingus toodud tingimuste kohasel täitmisel ja liisingu osamaksete ja intressi täielikul tasumisel tuleb AS-ile Saarte Liinid üle liisingeseme omandiõigus.

Transpordivahendid soetusmaksumuses	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Soetusmaksumus	6	36 825	36 825
Jääkmaksumus		21 475	28 843
Rendikohustus		2016	2015
Aasta algul		31 751	36 451
Võetud rendid		0	0
Makstud kapitalirendimaksed		-4 784	-4 700
Aasta lõpus		26 967	31 751
Tuleviku kapitalirendi miinimummaksed	9	26 966	31 751
sh makseperiood 1 aasta		4 873	4 784
sh makseperiood 2-5 aastat		22 093	26 967
Rendimaksete nüüdisväärtus		25 940	30 424
Maksetähtaeg		28.11.2020	28.11.2020
Intressimäär		6 kuu EURIBOR+1,6%	6 kuu EURIBOR+1,6%
Alusvaluuta		euro	euro

Kasutusrent (ettevõtte kui rentnik)

Rendikulu	Lisa	2016	2015
Maa	16	13 094	21 943
Hooned ja ruumid	16	19 704	20 705
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogilise riist- ja tarkvara rent	16	7 250	2 953
Sõiduautod	16	42 327	40 606
Töömashinad ja seadmed	16	8 318	4 233
Kokku rendikulu		90 693	90 440

(Lisa 13 järg)**Järgmiste perioodide rendikulu****mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest:**

	Lisa	2016	2015
maksetähtajaga kuni 1 aasta		55 351	56 527
maksetähtajaga 1-5 aastat		45 184	94 432
Kokku rendikulu		100 535	150 959

Maa rendi osas ei saa AS Saarte Liinid objektiivselt hinnata järgmiste perioodide rendikulu kuna Viimsi vallavalitsusega sõlmitud hoonestusõiguse leping sätestab tasu määramise alusena sadamat aasta jooksul külastanud reisijate arvu, mis näitajana võib aastate lõikes oluliselt varieeruda. AS Saarte Liinid juhatuse peab Viimsi vallavalitsusega läbirääkimisi hoonestusõiguse tasu aluse sidumiseks lepingualuse maa pindalaga, mis võimaldaks tulevikus järgmiste perioodide rendikulu objektiivselt hinnata.

Ettevõtte kui rendileandja

Renditulu	Lisa	2016	2015
Hooned ja ruumid		112 583	102 963
Kokku renditulu	14	112 583	102 963

Rendilepingud saab katkestada 3-6 kuulise etteteatamisaja jooksul, millele vastav renditulu moodustab eurot 13 272 (2015.a. 17 527 eurot). Rendile antud hoonete-ruumide soetusmaksumus on 1 532 673 eurot (2015.a. 1 482 953 eurot) ja jääkmaksumus 968 780 eurot (2015.a. 929 723 eurot). Rendile antud hoonete-ruumide jääkmaksumuse osatähtsus ehitiste jääkväärtusest on 1,72%.

Lisa 14 Müügitulu

Eurodes, aasta kohta

Jaotumine tegevusalade järgi		2016	2015
Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused (EMTAK 52221)		5 157 483	5 495 072
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus (EMTAK 68201)	13	112 583	102 963
Müügitulu kokku		5 270 066	5 598 035
Jaotumine geograafiliselt *	Lisa	2016	2015
Eesti		4 374 587	4 594 683
Saksamaa		364 339	357 919
Skandinaavia**		341 436	432 729
Holland		152 194	166 772
Poola		21 308	45 932
Läti		16 202	0
Müügitulu kokku		5 270 066	5 598 035

(Lisa 14 järg)

* Eksporti sihtriikide määratlemisel on lähtutud sadamateenuseid kasutanud laevade agenteerimisettevõtete poolt edastatud andmeid sihtriikide kohta.

**Skandinaaviamaade alla on koondatud Rootsi, Norra, Taani ja Soome.

Kõik AS Saarte Liinid müügitulud on saadud teenuste müügist.

Lisa 15 Tulu sihtfinantseerimisest

Eurodes, aasta kohta

	Lisa	2016	2015
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (kodumaine)		415 429	487 981
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (välisabi)		1 372 427	1 225 036
Tulu põhivara kaasfinantseerimisest (kodumaine)		4 386	4 386
Tulu sihtfinantseerimisest kokku	10	1 792 242	1 717 403

AS Saarte Liinid juhatus peab vajalikuks märkida, et 2015. aastal lõpetati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Rahandusministeeriumi vahelise kokkuleppega vaidlus AS Saarte Liinid ja Rahandusministeeriumi vahel, mis toimus seoses Rahandusministeeriumi poolt läbiviidud auditi lõpparuande järeldustega.

Vaidluse lõpetamiseks tehtud kompromisslahendusena vähenes AS Saarte Liinidele eraldatud sihtfinantseerimine 265 599 euro võrra. Omapoolse kompromissina loobus Rahandusministeerium teistest äriühingu vastu esitatud nõuetest ning sellest tulenevalt korrigeeriti sihtfinantseeritud põhivara amortisatsiooni kajastamist äriühingu tuludes. Korrigeerimise tulemusel vähenesid tulud sihtfinantseerimisest 2015. aastal kokku 57 722 euro võrra.

Lisa 16 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused

Eurodes, aasta kohta

Muud äritulud	Lisa	2016	2015
Muud viivisintressitulud, leppetrahvid		330 932	66 865
Muud äritulud kokku		330 932	66 865
Kaubad, toore, materjal ja teenused			
Elekter		-266 771	-289 290
Kütus		-125 449	-148 293
Remont ja hooldus		-301 542	-281 880
Laadimine, lossimine ja transport		-555 678	-718 973
Maa rent	13	-13 094	-21 943
Hoonete ja ruumide kasutusrent	13	-19 704	-20 705
Sõidukite kasutusrent	13	-42 327	-40 606
Teenused		-158 949	-249 026
Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku		-1 483 514	-1 770 716

(Lisa 16 järg)

Mitmesugused tegevuskulud	Lisa	2016	2015
Majanduskulu		-200 959	-231 084
Sidekulud		-24 071	-23 524
IKT riist- ja tarkvara rent	13	-7 250	-2 953
Töömashinate ja seadmete rent	13	-8 318	-4 233
Mitmesugused tegevuskulud kokku		-240 598	-261 794
Tööjõukulud			
Palgakulu		-1 576 008	-1 467 414
Erisoodustused		-19 110	-18 654
Erisoodustuste tulumaks		-6 831	-6 404
Erisoodustuste sotsiaalmaks		-11 271	-10 567
Sotsiaalmaksud palkadelt		-526 219	-494 178
Tööjõukulud kokku		-2 139 439	-1 997 217
Tööjõukulude kapitaliseerimine			
Palgakulu kapitaliseerimine		107 124	77 177
Sotsiaalmaksude kapitaliseerimine		36 208	26 086
Tööjõukulude kapitaliseerimine		143 332	103 263
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused			
Materiaalse põhivara amortisatsioonikulu	6	-2 795 189	-2 687 296
Kahjum põhivara mahakandmisest		-69 788	0
Immateriaalse põhivara amortisatsioonikulu	7	-7 551	-7 740
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused		-2 872 528	-2 695 036

Seisuga 31.12.2016 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 96, neist:

- juhatuse liikmetena 2 inimest
- koosseisuliste põhitöötajatena 92 inimest (sh projektijuhtimise üksus 4)
- tähtajalised asendustöötajad 2 inimest

Seisuga 31.12.2015 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 96, neist:

- juhatuse liikmetena 2 inimest
- koosseisuliste põhitöötajatena 94 inimest (sh projektijuhtimise üksus 4)

Lisa 17 Finantstulud- ja kulud

Eurodes, aasta kohta

Finantskulud	2016	2015
Intressikulud	-77 240	-85 180
Kokku finantskulud	-77 240	-85 180

Lisa 18 Laenude tagatised ja panditud varad

- Kinnistule nr. 1010234 nimega „Kuivastu sadama” V järjekohale, kinnistule nr. 1046932 nimega „Virtsu sadama” IV järjekohale ja kinnistule nr.1649732 nimega „Virtsu sadama laiendus” I järjekohale, kinnistule nr.862832 nimega „Rohuküla sadam” II järjekohale ja kinnistule nr. 896333 nimega „Heltermaa sadam” III järjekohale on seatud ühishüpoteek Danske Bank A/S kasuks summas 2 700 000 eurot.
- Kinnistule nr. 1010234 nimega „Kuivastu sadama” VI järjekohale, kinnistule nr.1046932 nimega „Virtsu sadama” V järjekohale, kinnistule nr.862832 nimega „Rohuküla sadam” III järjekohale, kinnistule nr.896333 nimega „Heltermaa sadam” V järjekohale ja kinnistule nr.1649732 nimega „Virtsu sadama laiendus” II järjekohale on seatud ühishüpoteek AS SEB Panga kasuks summas 3 000 000 eurot.

Laenude tagatiseks panditud varade soetusmaksumus on 31.12.2016 seisuga 48 108 695 eurot, kogunenud kulum 13 401 484 eurot ja jääkmaksumus 34 707 210 eurot.

Lisa 19 Tehingud ja saldod seotud osapooltega

AS Saarte Liinid aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Aruandes on seotud osapooltena käsitletud ettevõtte omanikku, nõukogu ja juhatuse liikmeid ning muid ettevõtteid ja ametiasutusi, kelle üle nimetatud isikutel on kontroll või oluline mõju (sh üksused, kus riigil on kontroll või valitsev mõju).

Juhatuse ja nõukogu liikmete tasu

AS Saarte Liinid töö suunab kuueliikmeline nõukogu, igapäevatööd juhib kaheliikmeline juhatus. Juhatus, nõukogu ja auditikomitee liikmetele arvestati aruandeaastal palka summas 136 203 eurot (2015. a. 128 834 eurot) ja preemiat summas 25 500 eurot (2015.a.23 584 eurot) Juhatus ja nõukogu liikmed ei saa ettevõttelt pensioniga seotud õigusi.

Lahkumishüvitised

Juhatus liikmetele makstakse tema tagasikutsumisel töövõime kaotuse tõttu või tagasikutsumisel, mis ei ole seotud lepingu rikkumisega, kolme kuu tasu. Juhatus liikme surma korral makstakse hüvitist nelja kuu töötasu ulatuse abikaasale või lastele.

(Lisa 19 järg)**Tehingud seotud osapooltega**

Ettevõttel on teiste riigi kontrolli või olulise mõju all olevate üksustega tehinguid tavapärase äritegevuse käigus, millest olulises summas ostu- ja müügitehinguid aruandeperioodil ja võrreldaval perioodil on välja toodud käesoleva lisa tabelites.

Lisa on ettevõtte saanud omanikuga seotud ametiasutustelt materiaalse põhivara soetuseks toetusi. Lisas 10 välja toodud toetused aruandeperioodil (kokku summas 1 746 105 eurot) ning võrreldaval perioodil (kokku summas 228 072 eurot) on kõik saadud omaniku kontrolli või valitseva mõju all olevatest ameti- ja sihtasutustest. Saadud toetustega seotud saldod on välja toodud käesoleva lisa tabelites.

Eurodes 2016. aastal

Ettevõtte nimi	Müük 2016	Nõuded 31.12.2016	Ost 2016	Võlad 31.12.2016
<i>juhatuse ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted</i>				
RIS Grupp OÜ	439	0	0	0
Saare Kütus AS	2 325	0	104 687	18 057
Saaremaa Ettevõtjate Liit MTÜ	0	0	775	0
<i>omanikuga seotud ettevõtted ja ametiasutused</i>				
Veeteede Amet	61 753	3 172	64 922	0
TS Laevad OÜ	474 028	48 597	1 149	572
Riigimetsa Majandamise Keskus	55 655	8 763	0	0
Kuressaare Veevärk	0	0	66 836	1 119
Tehnilise Järelevalve Amet	0	711 807	0	0
Keskkonna Investeeringute Keskus SA	0	59 532	0	0
Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium	0	0	2 785	381 734
			(riigilõiv)	
KOKKU	594 200	831 871	241 154	401 482

Eurodes 2015. aastal

Ettevõtte nimi	Müük 2015	Nõuded 31.12.2015	Ost 2015	Võlad 31.12.2015
<i>juhatuse ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted</i>				
RIS Grupp OÜ	158	0	0	0
Saare Kütus AS	2 275	0	120 471	5 979
Saaremaa Ettevõtjate Liit MTÜ	0	0	708	195
<i>omanikuga seotud ettevõtted ja ametiasutused</i>				
Veeteede Amet	25 611	2 690	81 854	0
Riigimetsa Majandamise Keskus	57 486	0	0	0
Kuressaare Veevärk	0	0	11 978	1 780
Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium	0	0	2 879	381 734
			(riigilõiv)	
KOKKU	85 530	2 690	217 890	389 688

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 29.03.2017

aktsiaselts Saarte Liinid (registrikood: 10216057) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
VILLU VATSFELD	Juhatuse esimees	29.03.2017
JAANUS TAMKIVI	Juhatuse liige	29.03.2017

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS-i Saarte Liinid aktsionäreile

Arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS i Saarte Liinid (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2016;
- koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Etikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide etikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi auditortegevuse seaduses sätestatud eetikanoetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi auditortegevuse seaduse eetikanoetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub majandusaasta aruandes lisaks raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustavat arvamust.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Tiit Raimla
Vandeauditor, litsents nr 287

Merle Rannala
Vandeauditor, litsents nr 536

AS PricewaterhouseCoopers
Tegevusluba nr 6
Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

29. märts 2017

Audiitorite digitaalallkirjad

aktsiaselts Saarte Liinid (registrikood: 10216057) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TIIT RAIMLA	Vandeaudiitor	29.03.2017
MERLE RANNALA	Vandeaudiitor	29.03.2017

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Eelmiste perioodide jaotamata kasum	8 743 323 eurot
Aruandeaasta koondkasum	703 302 eurot
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	9 446 625 eurot

Villu Vatsfeld Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Jaanus Tamkivi Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Kuressaare, 01. aprill 2017. a.

JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD 2016 MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Käesolevaga kinnitame majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

AS Saarte Liinid 2016. majandusaasta aruanne on kinnitatud ainuaktsionäri poolt üldkoosolekul 17. aprillil 2017.a.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kadri Simson
Majandus- ja taristuminister

Juhatus:

Villu Vatsfeld	Juhatuse liige	/allkirjastatud digitaalselt/
----------------	----------------	-------------------------------

Jaanus Tamkivi	Juhatuse liige	/allkirjastatud digitaalselt/
----------------	----------------	-------------------------------

Nõukogu:

Ain Seppik	Nõukogu esimees	/allkirjastatud digitaalselt/
------------	-----------------	-------------------------------

Ain Tatter	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
------------	---------------	-------------------------------

Marek Uusküla	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
---------------	---------------	-------------------------------

Jüri Saar	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
-----------	---------------	-------------------------------

Taivo Linnamägi	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
-----------------	---------------	-------------------------------

Kaido Kaasik	Nõukogu liige	/allkirjastatud digitaalselt/
--------------	---------------	-------------------------------

AS Saarte Liinid
(registrikood: 10216057)
KORRALISE ÜLDKOOSOLEKU OTSUS

AKTSIASELTSI ÄRINIMI JA ASUKOHT

Aktsiaselts Saarte Liinid, asukohaga Rohu 5 Kuressaare, Eesti Vabariik

OTSUSE TEGEMISE AEG JA KOHT

Tallinn, 17.04. 2017, algus kell 16:00, lõpp kell 17:00

AINUAKTSIONÄR

Eesti Vabariik, keda seaduse alusel esindab osalust valitseva ministrina majandus- ja taristuminister Kadri Simson

Aktsiate/häälte arv: 66 366

OSAVÕTJAD

Ainuaktsionäri esindaja -
üldkoosoleku juhataja:

majandus- ja taristuminister, Kadri Simson,
üldkoosoleku õigustes

Kutsutud:

nõukogu liige Ain Tatter
juhatuse esimees Villu Vatsfeld
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi
ministri nõunik Jaan Männik
analüütik Regina Raukas

Vastavalt "Äriseadustiku" § 298 lg 1 punktidele 7, § 305 lõikele 1, § 328, § 329, § 334 lõikele 1, § 335, § 336 lõikele 3 ja "Riigivaraseaduse" § 5 lõikele 1, ning vaadanud üle AS Saarte Liinid juhatuse esimehe aruande 2016.a. majandustegevusest, nõukogu aruande 2016.a. tegevusest:

AKTSIASELTSI KORRALINE ÜLDKOOSOLEK OTSUSTAS

1. Kinnitada AS Saarte Liinid korralise üldkoosoleku päevakord.
2. Kinnitada 2016.a majandusaasta aruanne ja audiitori järeldusotsus (lisatud).
3. Kinnitada AS Saarte Liinid 2016. aasta kasumi jaotamine alljärgnevalt:
Puhaskasum summas 703 302 eurot jätta jaotamata ning kanda jaotamata kasumisse.
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist on 9 446 625 eurot.

Koosoleku juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/

Kadri Simson

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused	52221	5157483	97.86%	Jah
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	68201	112583	2.14%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 4530140
Faks	+372 4530149
E-posti aadress	info@saarteliinid.ee
Veebilehe aadress	www.saarteliinid.ee